

Uredništvo in upravlništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsek dan od 11.—12. ure popold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Narodna lista:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrť leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 150.

Maribor, dne 22. decembra 1911.

Letnik III.

Naznanjam vam veliko veselje . . .

Zopet se ponavlja spomin na ono blaženo noč, ko se je prvič glasila vesela vest: Danes je rojen Zveličar! Slava Bogu v višavah in na zemlji mir ljudem! Zares vesela vest, evangelion! Paganstvo je pričakovalo srečne dobe, oboževani cesarji naj bi bili človeštvu rešitelji, soterji, spomin na rojstvo Avgusta, ki je dal državi mir, se je slavil kot evangelion, judje so pričakovali Mesija, v sijaju in slavi Zmagovalca. In tedaj, ko je ves svet pričakoval velikih stvari, se je oglasilo veselo oznanilo: Rojen je Soter, odrešenik, ki bo rešil svoje ljudstvo njegovih grehov. S temi besedami je označen pomen velikega dogodka, največjega v svetovni zgodovini. Beda človeštva in posameznega človeka izvira iz moralnega propada. Soter pa je rojen, da bi človeka vzdignil, ga spravil z Bogom in položil tako v srce posameznika in v družbo kal sreče in miru. V tem se kaže velika človekoljubnost — philanthropia — Boga, našega Zveličarja!

Oznanjuje se danes tudi drugo oznanilo, ki je nasprotno angeljskemu glasu, ki obeta, da se bo človeštvo samo odrešilo in oblačilo, ki govori o napredku in civilizaciji, o znanosti in umetnosti, z eno besedo o kulturi, katera naj človeku da vse, po čemer hrepeni njegovo srce. In glejte! Uprav ta moderna kultura mora, če tudi ne radja, priznati, da vključ v sestranskemu napredku ni mogla dati človeku miru in sreče, ter mora svojo vsakoletno bilanco zaključiti z velikim deficitom na veselju in zadovoljnosti, deficit, ki raste od leta do leta.

Božične luči in božični zvonovi nam pa leto za letom ponavljajo resnico, da bode našel človek mir in zadovoljnost le tedaj, ako se oklene svojega Soterja, ki je prišel odrešit človeka iz moralne propalosti.

„Neverni, nekrščanski duh časa je zgopil resne dovolj strupenih cvetov: Nezačudenost, oslavlje-

nje in pokvarjenje živcev, prešernost in prenasitost, npravstveno propalost in podivjanost, fatalizem, pesimizem, duševno in telesno propast.

Da se to usodepo, no razjedanje telesnih in duševnih sil ljudstva ne razširja dalje, kličemo na Kristov rojstni dan človeštvu: Nazaj k živi veri, k belehemskim jasicam, k ponižnosti in skromnosti! Nazaj k religiji, k cerkvi, h Kristu!“

Za čem stremijo narodni nasprotniki na meji najbolj?

Odkar sta se Súdmarka in Šulverein vrgla na naše slovenske kraje južno od Spielfelda, opazujemo, da stremi napadalni program Nemcev pred vsem za temi-le točkami:

1. Šole ponemčiti in poloviti v nje kolikor mogoče slovenske dece.
2. Zasesti strateško najvažnejše točke slovenskega ozemlja.
3. Zagospodovati v občinskih zastopih in krajnih šolskih svetih.
4. Polastiti se gostiln, obrtnih podjetij in pa trgovin.

O prvih dveh točkah močnem zgubljati besedi, saj vemo vsi predobro, kako je v tem oziru. Toda za narodno-obrambno delo velepomembno je, čegave so gostilne ob meji, kakšni so obrtniki in trgovci. Tudi ne smemo pa gledati samo na to, da imamo večino posetnikov na svoji strani, ne, tudi občinski zastopi morajo biti v naših rokah.

Občinski odbor voli župana, voli krajni šolski svet, voli v druge javne zastoje svoje moče. Ako pa hočemo, da nas sovrag ne bo še tako hitro strl, pa skušajmo s korajznim napokom pridobiti nasprotne občine, ohraniti pa seveda moramo vse naše dosedanje postojanke. Tiho delo, železna volja, pa odločnost naših mož je v stanu, zavzeti še tako utrjene nemčurski trdnjave. Za vzgled Pesnica, Št. Ilj, Hoče, Št. Jakob itd.

In gostilne ter trgovine! Opoval mi bo marsikdo: E, kaj pa je gostilničar in trgovec v zvezi z narodno-obrambno delom! Sedaj, ko živimo v času abstinentstva, se raje ne zmenimo, čegave so gostilne, posebno na jezikovni meji. — Kdor tako govori,

ali misli, ne pozna narodnega položaja na meji. Kdo je kriv, da je naše ljudstvo tako hudo zastrupljeno po nemškutarstvu in deloma liberalizmu? Kdo kriv, da je prišlo toliko slovenskih kmetij na jezikovni meji na boben? Največ brezvestni nemškutarski in pri-vandrani gostilničarji, obrtniki in trgovci. V nemškutarskih gostilnah se navaja slovenski kmet k pijančevanju, igranju in — k temu, da izgubi vero v Boga in ljubezen do svojega naroda. Hvalevredno in za naš narod edino rešilno je zmernostno gibanje, to je neoporekljiva resnica, a dokler imajo gostilne v lasti naši narodni nasprotniki, tako dolgo zmernostno gibanje ne bo rodilo sadov. Gostilničar pa je navadno v vsakem kraju tudi vplivna oseba, župan ali vsaj občinski odbornik. Ti potem dajejo direktive pri volitvah, posredujejo pri prodaji posestev itd. Súdmarka je takoj uvidela, da je treba na meji se polastiti gostiln. Tako vidimo, da ima na primer v Št. Ilju Súdmarka tri gostilne v svoji lasti. Obračajmo torej tudi mi svojo skrb, da gostilne ne bodo prešle v roke naših narodnih nasprotnikov.

Enako je glede obrtnikov in trgovcev. Tudi ti imajo gotovo velik vpliv med ljudstvom. Tudi v tem oziru je storila Súdmarka svoje: Naseljuje dan za dnevom svoje obrtnike in trgovce na naši zemlji, vedoč, da tako najlažje pride do slovenskega denarja. Pri teh trgovinah in obrtnikih dobe Slovenci kredit in so potem od njih odvisni.

„Slovenska Straža“ naj skrbno pazi, da se vsaj v krajevnih središčih, to je pri cerkvah in pri šolah, v večjih vaseh obranijo slovenske gostilne in trgovine. Mi pa glejmo, da podpiramo posebno na meji naše rojake!

F. Z.

Pismo iz „Danice“.

Če se preobrat kakšnega dijaškega društva iz dijaško-kulturnega faktorja v vseslovenski kulturni faktor sme imenovati kriza, potem stoji naša „Danica“ danes v krizi. Snov spremembe določi značaj te krize, ki se ne da statistično dokazati, niti logično sklepati, temuč le občuditi. Vnanja znamenja so sicer naraščajoče število članov, desorganizacija v dobrem pomenu besede (vrednost posameznika v okvirju celota ne določa organiziranost ali neorganiziranost, temuč disponiranost, misliti, čelati, pisati v prid društva) in splošni odpor proti vsaki reformi ož-

same radosti je tekel po gozdni stezici navzdol, kajti pred jutrom mora biti čaleč iz vasi, ker sicer ga še utegnejo vjeti, kakor hitro izvejo o njegovem „poto-vanju.“

In kako velika je milja. — Na vsak način gro-zna dolga pot.

Ko je udarila ura dve čez polnoč, je bil Mirko že iz vasi.

Odprla se mu je tujina, vsa lepa in polna kra-snih sanj.

Mirkotu je srce zaplalo v radosti. Bil je v čisto novem kraju; hvala ti, lepa luna vrh neba! — Kraljestvo prelestnih sanj, čudežev polna tujina, čarobni raj hrepenenja, kraljestvo palčkov, velikanov in vil . . .

Vse to mora sedaj videti, in morda doživi ču-dovite dogodljaje, kakor Pavliha ali Lažnjivi kljukec, in potem pojde kot zmagovit in slaven vojvoda v raj-sko deželo Indijo Komandijo . . .

Take sanje so prevzele Mirkotovo dušo s tako-silo in močjo, da ni niti opazil, kako počasi se je bližalo božično jutro, zares žalostno in oblačno. In sneg je naletaval v debelih cunjastih kosmičih, ki so natkali preko radujoče se zemlje velik, debel mrt-vaški prt . . .

Se-le ko se je nagnil dan ves truden v zatón, takrat je še-le Mirko začutil utrujenost v svojih ko-steh; njegovi mladostni, poskočni koraki so mu za-stajali in kmalu se ga je polastila popolna utruje-nost.

Samo hrepenenje po sanjavi daljavi, po čudež-nih dogodkih, po neznanih, a velikih skrivnostih, sa-me to hrepenenje mu je dajala čudežno moč, da je čilo korakal naprej, dokler ni došel ves spehan v neko siromašno vas. Speljal se je hlev najbližje kme-tije in si pripravil posteljico v jastih . . . Revček je pa že med tem delom zaspal in spal trdno do belega dne.

PODLISTEK.

Indija Komandija.

(Božična bajka.)

Nad romantično dolino, odeto v temno borovje, je stala tisto noč čarobna luna. Daleč nabkrog ni bilo nobenega domovanja, le nekje na zadnjem koncu doline je samoval ob srebrnem potoku Breznikov mlin. Vse je spalo, kakor v velikem, sladkem snu — celo poredni potok je ves prevzet tajinstvene tiho-te s strahom hitel izpod ledene skorje.

V hiši starega mlinarja Breznika ni bilo luči. Vsi domači so šli k polnočnici, samo mali, devetletni Mirko je moral ostati doma; vsi so se čudili, zakaj se je Mirko danes tako radovaljno in brez mrmranja udal strogi očetovi besedi in niti ob taki priliki običajnih solz ni bilo videti na njegovih očeh. Vendar ni nihče predolgo mislil na to, kjer so menili, da je fantek zaspal.

Mirko pa je prav dobro vedel, kako dobrodošla mu je ta sladka prepoved. Krašen načrt, ki si ga je snoval že celo leto, ki ga je nosil seboj kakor veliko skrivnost, se bo nocoj udejevil . . .

Edini Mirkov prijatelj, luna vrh neba, mu je zadovoljno prikimala, da mu bo v pomoč; pred dne-vi si je povezal že culico z „vsem potrebnim“, kajti čakala ga je pot, dolga in sitna, sitna iz edinega vzroka, da ga ne bi kdo domačih srečal in — zasa-čil . . .

Ali to ga je najmanj skrbelo. Saj je vendar že poznal vsako drevo, vsak grmiček in vsak mejnik in poleg tega: ali sluti kdo o njegovi nameri? Prižgal je luč.

Mrzlično je potegnil iz žepa oguljeno knjižico, katero je tako rad čital: „O Indiji Komandiji“, ka-tera mu je tala za pot prav lepa in jasna navodila.

Še enkrat je radi varnosti pogledal in našel, da je ta lepa dežela dvanajst milj za božičem in da stoji pred vhom velik sirast hrib, skozi katerega se pa pride s pomočjo lastnih — zob v blaženo deželo, koder se čedi med in mleko v potokih, kjer ne poznajo nič hučega — v Indijo Komandijo . . . Sirast hrib, imenitna južina in dvanajst milj, to menda tudi ni tako daleč!

Mirko je vtaknil nato drobno knjižico pod sra-jco, prav blizu srca, in pobral svojo culico, v katero je povezal dvanajst koščkov kruha in dvanajst klobas — za vsako miljo po eno porcijo — nato pa je odprl nizko okence in z lahničnim skokom je bil preko pripravljenih lestve v prosti naravi!

Mirkovo srce je radosti poskakovalo. Ves truč in ves strah pred morebitno neizvršljivostjo njegove-ga srčnega naklepa je s tem trenutkom izginil. Ka-ko bo sedaj prost, brez vlade, sam svoj gospod; nih-če ga ne bo zmerjal, ali celo tepel, vse ga bo ljubi-lo. —

In morda postane v blaženi deželi — Indiji Ko-mandiji — celo knez, grof ali kaj takega, morda še vladar blažene dežele — in potem si bo dal brati sladke pripovedke iz vseh krajev in dežel, kolikor bo sam hotel, nihče ga ne bo preganjal o te sladkosti. O da bi bil že skoraj tam!

V take misli zatopljen je hitel naprej po cesti. Hipoma ga je nekaj vznemirilo. V daljavi je čul neke sumljive glasove in ob enem se je zasvetil skozi smrečje droben plamenček.

Mirko se je naglo skril za bližnjim grmom pod neko skalo in čakal, da pridejo mimo ti nepoklicani motilei.

In prišli so mimo naglih korakov.

„Mirko pa gotovo že spi in smrči, kakor polh“, je dejal starejši brat in hitel mimo.

„Mhm“, so pritrdili drugi malomarno in zaspa-no in se počivzali domov.

S tem je bil Mirko izven vse nevarnosti. Od

jega društvenega življenja, kakor obveznosti posebnosti društvenih prireditelj, zahajanja v društvene prostore itd. To poslednje znamenje govori sicer baš za nekriž v društvu, ker pomeni odpor proti kakoli novini, vsikdar konservativnost in tendenco, držati se tradicij, dokler je mogoče. A kdo ne ve, da se ravno v kritičnem štadiju kakšnih šeg, zakonov, načel, bije zanje najhujši boj?

Dr. Viljem Schweitzer je zapisal v spominsko knjigo našega društva leta 1905 v svojem sestavku na strani 54 sledeče:

„Tako, ko smo prvič stopili na plan v odkritem nasprotju s tedanjo duševno smerjo naše inteligence, uprizorili so nasprotniki v javnosti med nami ostrakizem. Toda mi smo vedeli, da je ni večje nestrpnosti, kot je protiverska, in zatorej drugega od njih pričakovali nismo; znano nam je bilo tisto, kar se imenuje necessarium dedecus fidei, in mirni smo bili.“

In dalje spodaj:

„V boju, ki ga je moralo biti društvo od vsega pričetka pa do danes, se je okrepilo in postalo je močno, kot pri ustanovitvi niti pričakovali nismo.“

To bojno stanje, v katerem so se nahajali Danciari nepravstano do danes, je vplivalo v drugi vrsti na njihovo zasebno, nedruštveno delovanje, zlasti njihovo znanstveno mišljenje. Nihče ne bo tajil, da imajo znanstvene razprave, kar jih je zagledalo beli dan izpod peresa kateregakoli naših društvnikov — z malo izjemami — apologetičen ali ofenziven značaj. Ker sme že odpri „Spominsko knjigo“, ostanimo pri njej in si oglejmo njen prvi sestavek: Idealnost in slovensko dijaštvo. Treba le semkaj postaviti napise posameznih njenih delov: Kaj je idealnost? Svobodomiselnost dijaštvo in idealnost. Narodno-radikalno dijaštvo in idealnost.

Brez vere v Boga ni mogoča prava idealnost — in nam je jasno, da ne gre za občni pojem idealnosti, kakoršen je morebiti eksistirал v starem veku, kakoršnega je poznal srednji vek, in kakoršen se je pojavil v sedanjosti, posebej med Slovenci, temu se gre za idealnost, ki je važna v primeri z idealnostjo narodno-radikalnega in svobodomiselnega dijaštva. Z eno besedo: razprava za med dijake. Kdor ni organiziran, je ne more čitati s pridom. Organizacijski Bog jo je narekoval in posvečena je organizacijskemu Bogu.

Takih primerov bi lahko navedli nešteto. Rezultati znanstvenega razmotrivanja, kakoršni leže do danes pred nami, nosijo vsi kov tega ali onega dijaškega voditelja in misleca, nobeden značaj absolutnega znanstvenika, ki misli v imenu tega ali onega sloja ljudi.

O umetnosti ne moremo govoriti mnogo, ker je nimamo. Literatura, o kateri se je v „Zori“ izrečno reklo, da je klasičen primer za „organizirano poezijo“ — to je Pregljeva Romantika. A o nji ni, da bi razpravljali. Nacionalnega značaja nima, verski moment pa, ki prevladuje v nji, se nam čistejše in v lepši obliki prikazuje v drugih avtorjih, ki jih nazivljemo za „naše.“ V Sardenku in Mešku, v Medvedu in Finžgarju. Da so vsi štirje duhovniki, se bo marsikomu zdel slučaj, v resnici pa ni. Dejstvo, da so se doslej ravno svečeniki čutili poklicane, peti in pisati za nas, je v zvezi s pojmom literature, ki smo

si ga bili determinirali. Svetne poezije sicer nismo bili izključili iz „katoliške umetnosti“, a verski element v nji smo povdarjali tako močno, da se ne smemo čuditi, če se je baš duhovnik lotil tega posla. Da je poezija take vrste zopet namenjena le ozkemu krogu intimnih prijateljev in „sorodnih duš“, ni treba posebej omenjati. Religioznost Pregljevih verzov je vrhu tega dokaz, da se v stvari tudi takrat ni nič spremenilo, ko je v zmislu naših „predpisov“ zapel lajik.

Kar sem s konca naštel kot vnanja znamenja krize, ni vse enake zanesljivo. Stevilnost „Damičnih“ članov je v zvezi z razširjenostjo naših idej med srednješolskim dijaštvom in je neredko lahko gol slučaj. Desorganizacija sama na sebi seveda že nekaj pomeni. Ko posameznik pride do zaključka, da ni njegov etni in celi namen, biti organiziran, poslušati društvena pravila in se ravnati po njih, temu da je dolžan, ustvariti tudi kakšno splošno, občeokoristno vrednoto, če je je sposoben, lahko brez skrbi sklepamo na preobrat v tem oziru.

Naravnost simptomatično za krizo pa se nam zdi tretje vnanje znamenje: odpor proti vsaki reformi notranjega društvenega življenja. Žal, dragi mi urednik, da Ti ne morem podrobneje poročati o tem odporu. Začeva je naposled interna in Te bo zanimala gotovo bolj kot zasebnika, nego kot urednika. A eno mi boš pritrdil: Ko se enkrat na več krajih oglasi kdo za preosnovo društvenega življenja, ker se baje po raznih društvenih obveznostih čuti neprosteja, nepravstano prekinjenega v svojem notranjem delu, razcepanega z ozirom na pazljivost, in proti tem posameznikom zabučni zbor kakor morje: Držimo se tradicij, najsi so še tako lesene, ker v tradicijah je poročstvo trajnega, uspešnega delovanja, da je s pričo takih pojavov novi čas vsaj že v povojih. Ko se enkrat določenemu številu članov zdi „dolgočasno“, živeti samo društvu in organizaciji, ne glede na to, ali so oblike društvenega življenja že resnično tako popolne, da ni mogoče nič več popravljati na njih, lahko mirno sklepamo, „da se kuha“ nekaj izven mej društva, nekaj, kar se ne bo tikalo le njega, temuč tudi drugih društev, drugih ljudi, domovine, mahar človeštva sploh.

Kje tičijo vzroki za ta preobrat, bi bilo treba povedati v posebnem članku. Povod zanj je brezdvomno velikanski skok, ki so ga napravili v sredino znanosti naši nasprotniki s prvim letnikom „Vede“, po drugi plati pa mogoče čudovita in čista človeškost Zupančičeve osebnosti, ki zlasti od „Samogovorov“ sem preveva kakor eter vse naše javno in zasebno življenje. Materija instituta porro tractatur. — Servus!

Novi odvetniški red.

Justični minister je predložil državni zbornici osnutek novega odvetniškega reda. Zdi se, da name-rava, ker je bil poprej sam odvetnik, pripomagati z novim odvetniškim redom svojim kolegom do zboljšanja plače. Da pa hoče pridobiti odvetniku tudi nekaj novih pravic, kakor imuniteto poklica, bodi le mimogrede omenjeno. Kmečki poslanci si bodo morali ta nov odvetniški red, posebno pa zakon o zakotni pisarni, prav dobro pogledati, da se ne bode v bo-

doče zastopanje pravice preveč podražilo. Gospodje odvetniki sicer zatrjujejo, da hočejo s tem zadeti le neopravičeno zakonito pisarni, ki spisuje vloge na sodišča in upravne oblasti. Pomisliti je pa, da bi se imela kaznovati spisava takih spisov kot navaden prestop in da bi morala sodišča odklanjati takšne vloge. Zakaj? Zelo se je bati, da bodo potem ovadili odvetniki sodnji vsako vlogo v zadevi vojaških olajšav, vloge v civilno-sodnem postopanju itd., kar se-daj navadno za majhen denar delajo občinski tajniki. Najlepše pri tem pa še pride.

Odvetniki hočejo imeti, da jih naj v bodoče zastopajo njihovi pisarniški uradniki pri raznih obravnavah na sodišču.

Kar smatrajo torej pri občinskih tajnikih kot navaden prestop, bi se smatralo pri pisarniških uradnikih kot dobra pravica. Ljudstvo pa ni tukaj zaradi odvetnikov in notarjev, ampak narobe. Naše pravosodje je že sedaj dosti drago. Varovati moramo kmeta in obrtnika pred previsokimi in pretiranimi ekspenzari. Poskrbeti bomo morali, da se čim bolj razširijo razsodišča med kmeti in obrtniki in da se po možnosti zabranijo pravde. Kar je pa enemu prav — je drugemu vseč! Če hočejo odvetniki, da bodo igrali njihovi uradniki vlogo odvetnikov, potem se naj ne spodtikujejo nad našimi občinskimi tajniki.

To vladno predlogo so hoteli kar brez prvega branja odkazati justičnemu odseku, a dr. Korošec je vložil svoj veto. Ker se dr. Korošec ni hotel ome-čati in ni umaknil svojega ugovora, se predloga ni mogla izročiti justičnemu odseku. Je povsem pravilno, da se take predloge, ki lahko občutno zadenejo priprostega človeka, temeljito pregleda.

Politični pregled.

Državni zbor.

Dunaj, 21. decembra.

V državni zbornici na Francovem ringu sedaj že kraljuje mir. Poslanci so se že razpršili na vse strani, da pri domačih penatih preživijo božične praznike in se odpočijejo od parmesečnega parlamentarnega dela. Še le konec februarja bo zopet oživele v umetniško lepi grški palači. Do tedaj bo samo sem pa tja zboroval kak odsek, glavno politično težišče bo pa v delegacijah, ki se zberejo že dne 28. t. m., in v posameznih deželnih zbiorih, katerim se pripušča kar večtedenska doba, da se uredi najnujnejše zadeve po posameznih kronovinah. Čas je že skrajni in dela na kupe, če se bo hotelo spraviti le še nekoliko reda v posamezna deželna gospodarstva, kajti skoro povsod so prave — bogseusmilni razmere.

Zapisali smo zgoraj, da se bodo poslanci sedaj lahko odpočili od svojega parlamentarnega dela. Zasluzeno ali nezasluzeno, je vprašanje, ki sili pri tem vsakemu na jezik. Če smo odkriti, tedaj moramo priznati, da so se poslanci v teh tednih zasedanja prav mnogo trudili. Plenarnih in sej raznih odsekov je bilo v tem času ogromno, materijal, ki so ga poslanci predelavali, je zelo obsežen, toda žalibog je bilo mnogo dela zamanj. Kakor je škoda za vsako brez-uspešno delo, tako je škoda tudi za mnogo trudov in težav naših poslancev, kajti za marsičem so se pe-

Mirko ni vedel, koliko časa že hoči in kolikoj milj je že prehodil. Samo eno je vedel prav sigurno: pričakovanih čudežev še ni videl in tudi „vse potrebno“ mu je pošlo.

Poleg tega pa se mu je trgala že obleka, noge, roke, ušesa in nos — vse to mu je zmrzovalo čisto neusmiljeno in celo palec v čevlju je račovedno pokukal ven, da bi si ogledal novi snežek . . .

Pa Mirka vse to ni nič jezilo. Niti mislil ni na to, da bi se vrnil! V daljavi je zagledal velik, moder hrib, ki je imel lepo belo klapo.

„O, to bo gotovo ona gora pred Indijo Komandijo, pred blaženim deželo. — Kako bo dišal ta sirast hrib!“ Pa ta gora je bila daleč proč, mnogo dalje, kakor je dobri Mirko za se izračunal. Poleg tega pa je jelo znova snežiti in kmalu je Mirkota dohitela črna, brezčutna noč . . .

Mirko je dirjal skozi sneg in v mraku je zagledal lepo hišo, ki ni bila podobna kmečkemu domovanju, temveč onim gradom in gradčim, kateri so naslikani v njegovih lepih knjižicah, polnih lepih in čarobnih bajk in pravljic.

V lepi hiši je briela lučica in Mirko jo je zagledal. Kmalu pa se je odprlo okence in k okencu je stopil mož in zapel lepo pesmico.

Mirko je prestrašen odskočil v bližnjo grmičevje in poslušal čarobni spev; ni sicer razumel besed, pač pa mu je napev tako globoko segel v srce, da je nehote, prevzet neznanih čustev, zajokal in jokal dolgo v noč. Ni manjkalo veliko, da ne bi Mirko skočil k oknu in neznanega moža povprašal, kam in kod se pride v Indijo Komandijo . . .

Moj Bog, kaj, če že ni Mirko na svojem cilju?! Kmalu pa se je okence zaprlo in bilo je zopet vse tiho, polno božične svečanosti . . .

To noč ni hotel Mirkotu spanec na oči. Začelo se je tisto lepo, pravljичno življenje, saj je že videl čudežni grad, ki bogvekaj čudovitega skriva za svojimi stenami.

Mirkotu se je zazdelo, da je v kraljestvu vil . . . Brez snu je dirjal skozi padajoči sneg, ki je poljubljaj njegova zmrzujoča ličeca z velikimi, mrzlimi poljubi . . .

Pred množico hiš se je Mirko prebudil. Krasnemu zemskemu jutru se je umaknila brezčutna zimska noč. Sinje zimsko nebo je bilo kakor blišček jeklen oklep, v čigar sredi je žarelo — kakor rubin — zlato solnce.

Vendar enkrat, Indija Komandija, Mirkov cilj! Brez obotavljanja se je napotil po mestu — bilo je še vedno več hiš, skrajja bolj siromašne.

Prišel je mimo čarobnih palač, katerih okna so žarela v žaru jutranjega solca. Bilo je vse lepše in veličastnejše, kakor si je on predstavil.

Sicer je bil oni sirasti hrib na drugem koncu lepega mesta, pa to ga ni zmotilo, ker je bil prepričan, da so ga vile privedle na pravo pot, na krajšo pot. —

Akoravno je bil že beli dan, ni bilo žive duše videti na ulicah. Da, Indija Komandija, tam človek spi, kolikor se mu pač poljubi in bere sladke pravljice pozno v noč.

Brezprimerno je bilo Mirkotovo začudenje. Končno pa je dospel do velike, orjaške stavbe, kakoršne pač ni videl tam doli pri očetovem mlinu, doma, v tihi dolinici, med temnim borovjem.

Nekdo je odprl velika vrata in Mirko je skoraj padel v omedlevico. Čudovit lesk čarobnih lučic mu je vzel skoro ves vid.

Pa vrata so se zopet zaprla.

Mirko se je osrečil. Ko je nekdo vstopil, je hitro smuknil za njim. Ni mogel gledati vsega čarobnega bleśka, ki se je družil z milozvočnimi glasovi, ki so prihajali iz globokih višav . . . Lepši se je zdel Mirkotovi mladi duši ta čar, kakor vsa zemeljska in nebeška lepota.

Mirko se je skril v najzadnji kot velike bazilike in iz kota ves prevzet poslušal in poslušal. V tem svečanostnem trenutku je pozabil vse — popolnoma vse. Lakota, mraz, utrujenost in vse človeške potrebe so se združile v velik, slađen sen.

To vam je bila dežela, polna največjega čaru! Vse v zlatih oblakih in rudečih! In venomer so piljale tople sapice! Vseposvodi, kamor se oko ozre, povsod večna pomlad, veselje, prostost, vse brez konca! —

Kakor stoletni jetnik, ki stopi iz temne svoje celice v kraljestvo luči, se mu je zazdela njegova še mlada duša . . . Vsa velika, lepa in veličastna ob nebeških svečanih čustvih je plavala njegova nedolžna duša visoko nad očetovim mlinom med zlatimi in rudečimi oblaki . . .

O radost! In potem so zadoneli angeljski spevi in zvalili Mirka seboj . . .

O, kako je bilo lepo tam gori, v blaženi deželi! Božji krilateci so odnesli Mirkovo dušo pred prestol večne ljubezni, katere rojstvo obhaja širni svet nočojšjo noč . . .

Tedaj se je Mirkotu zazdela, da je vse to — istini . . .

Po končani službi božji je sivi organist prištrkljal iz kora. Bil je to častljiv starček, ki je izvajal iz staroveških orgelj take čarobne melodije, ki so bajale sleherno dušo.

Častiti pater je po svoji stari navadi pokleknil ob stopnicah in še pomolil par očenašev.

Potem pa je stopil v temni kot, kjer se je skril naš Mirko.

Pater se je očitno prestrašil in plašno omahnil nazaj.

„Moj Bog, nikdar se ni nihče zgubil v tem temnem kotu, odkar pomni moja siva glava. In danes?“ Sklonil se je in prijel Mirka za roko:

„Vstani, fantek, sveta maša je pri koncu! Gotovo si jako lepo in pobožno molil!“

Mirko pa ni odgovoril.

„Fantek, vstani! Čuješ?“

In stresel je Mirka prav na lahino, da bi ga le prebudil.

Ali Mirko se ni več prebudil. Dvanajst dni je revček iskal blaženo deželo — Indijo Komandijo — v trdnem upanju in volji, da jo najde. Mnogo težkoč je prebolel — pretrpel je mraz, lakoto, napor in vse to je končno njegovo šibko telesce premagalo . . .

Mirko je bil mrtev. Umril je v trdem prepričanju, da je dosegel zaželjeno blaženo deželo, domovino večne radosti in večne sreče . . .

Kdo izmed nas se ne veseli njegove smrti?

hali, vseh je pa minimalen. Ko je več raj predsednik dr. Sylvester zaključil s poslovnim govorom je senska zasedanje, so bile njegove besede zelo skromne in pohlevne. Videti je bilo, da bi bil rad zapel ljudskim zastopnikom, ki so si ga izbrali za predsednika, navdušeno himno, toda njegove besede so bile brez vsakega bleska in pompa. Čutil je kar čutijo vsi avstrijski narodi, da je delo našega državnega zbora zelo, zelo malenkostno. Če premostrimo rezultat ravnokar zaključenega zasedanja, potem moramo biti razočarani. Proračunski provizorij, ki se ga po drugod kot glavno ustavno potrebnost odpravi v najkrajšem času, je skoraj edini vseh vročih bojih in silnih govorniških bitk v naši ljudski zbornici. Tesno pred zaključitvijo se je s histerično naglostjo sprejelo par majhnih socialno-političnih predlog, kakor prepoved ponočnega dela žensk po tovarnah in nekateri državni uslužbenci bodo dobili novoletne nagrade, to je skoro vse, za kar so delali poslanci — skozi mesece. Nič simptomatičnega, nič velikopoteznega in res reformatoričnega, samo revne malenkosti. Očividno je, da ždi našim parlamentom zli duh krivice, ki je vdejskovana v vsem našem parlamentarnem življenju. S kruto silo močnejšega se hoče podjarmiti šibkejše. Stranke takimenoenovanih velikih narodov se družijo, da bi si delile gospodstvo in vse dobrote, male narode se pa brezobzirno pritiskajo ob steno. Na račun teh hočejo zastopniki velikih narodov pirovati in se veseliti. Ta krivičnost se pa maščuje naj parlamentom. Ne pride in ne pride do plodonosnega dela. In dokler temeljito ne spremeni svojih ustavnih principov, ni upati na vspešno delo. Zgubljali se bomo v malenkostih in zapravljali zmožnosti in trud svojih zastopnikov v brezplodnih praskah.

Dunaj, 20. decembra.

Zadnja seja državnega zbora pred dvamesečnimi počitnicami.

V današnji seji državnega zbora so reševali poslanci z mrzlično hitrostjo obširen program, ki je na dnevnem redu. Kljub temu, da je bilo na dnevnem redu deset točk, ki bi zahtevale sicer več kakor en teden dela, se je vendar danes vse rešilo.

V drugem in tretjem branju je poročevalec poslanec Gali poročal o predlogih, ki se tičejo gmotnega zboljšanja nagodbenih uradnikov, to je kancelijskih oficijantov in pomočnikov, izvzemši poštne uslužbence.

Govorilo je k temu predmetu več poslancev, in med temi tudi poslanec Pik (Ceh); v obravnavi stoječih predlogi odseka državnih uslužbencev so se nato sprejeli.

Zbornica je nadalje razpravljala in rešila zakon o prepovedi nočnega dela žensk in otrok; med drugimi sta k temu predmetu govorila tudi Čeha Prokes in Burival. Tudi ta vladna predloga sta bila v drugem in tretjem čitanju sprejeta.

Zakon o konzularnem pravosuđstvu se istotako brez debate sprejme.

Nato so sledila poročila imunitetnega odseka. Poslanec Mühlwerth je poročal o prošnji okr. sodnije ptujske, da se izroči poslanec Malik. Poročevalec je priporočil izročitev. Zbornica je nato izročila poslanca Malika ptujskemu sodišču, ki ga zasleduje radi razžaljenja časti.

Zbornica preide nato k posvetovanju o bedi. Poročevalec Fiblthaler naznani, da je treba rešiti 208 tozadevnih nujnih predlog in priporočaj, naj bi se vlada po možnosti ozirala na te prošnje.

K predmetu je govoril tudi naš poslanec Roškarr. Slikal je žalostni gospodarski položaj našega slovenskega prebivalstva na Spodnjem Štajerskem; bričko se je pritoževal, da se tozadevne prošnje tako počasi rešujejo in čestokrat črtajo, četudi so popolnoma utemeljene.

Pri nato sledečem glasovanju so se sprejeli predlogi odseka.

Sledilo je več interpelacij.

S tem je zbornica končala predbožično zasedanje.

Predsednik je voščil poslancem in ministrom vesele praznike in je naznanil, da bo prihodnje sejo naznanil pismenim potom.

Vrata grške palače na Francovem ringu so se zaprla. Zapuščeni in tihi bodo ležali že jutri sobane in kuloarij v pol-temi in pred ponosno stavbo ne plapa več zastava.

Gosposka zbornica.

Dunaj, 21. decembra.

Danes popoldne ob 3. uri se je pričela seja gosposke zbornice. Na dnevnem redu je bilo več nujnih predlogov, kakor tudi budžetni provizorij. Baron Plener je poročal o budžetnem provizoriju in o ces. naredbi. Zbornica je nato sprejela budžetni provizorij in cesarske naredbe.

Naš cesar.

Neki ogrski list je poročal, da je zdravstveno stanje našega cesarja neugodno.

Temu nasproti se pa zatrjuje, da je kljub visoki starosti zdravstveno stanje našega vladarja ugodno. Vladar rešuje vsak dan, kakor po navadi, svoja čela delj časa, tudi pri odprtem oknu. Neznaten nabol, katerega je imel pred par dnevi, je popolnoma izginil. Da je pa treba pri visoki starosti vladarja nekaj previdnosti, to je pač samoočebni umljivo. — Vsled slabega in meglenega vremena bode obhajal letos naš cesar božične praznike ne kakor po navadi a Wallseeju, ampak v Schönbrunn.

Delegacije.

Na povabilo poslanca Fuchsa se je vršila dne 20. t. m. konferenca avstrijskih delegatov. Predsednikom avstrijske delegacije je določen poslanec Dobernig. Dr. Korošec je določen za predsednika vojnega odseka avstrijske delegacije.

Dr. Josip Frank †.

V sredo popoldan je bil slovesno pokopan volitelj hrvaških pravašev. Udeležba od strani občinstva pri pogrebu je bila ogromna. Videti je bilo zastopnike iz cele dežele. R. i. p.

Bosanski sabor.

V seji dne 19. t. m. bi se imela rešiti novela k obrestnemu zakonu. Prišlo pa ni do tega.

V pričetku seje je predsednik Sola izključil poslanca Arnavtoviča in dr. Karahmedoviča na 24 ur od zasedanja, ker sta ista povodom debate o monopolu na sol izrekla sumničenje, da so uradniki v ministrstvu na ta račun pokradli že 100.000 K. Nastal je trušč; izključena poslanca sta vkljub temu vstrajala na svojih prostorih in sta tudi prenočila v zbornici.

Katoliški duhovniki v državnem zastopstvu.

Zbornica šteje sedaj 58 udov duhovniškega stanu. Od teh jih pripada 27 gosposki zbornici in 31 ljudski zbornici. Kot zastopniki visokega klera ima 17 cerkvenih dostojanstvenikov glas in sedež v gosposki zbornici, namreč vsi knezo-nadškofi, nadškofi in knezoškofi tostranske državne polovice. K tem pripada tudi kardinal Kopp, nadškof Vratistavski. Lvov sam ima tri cerkvene kneze, namreč najškofa rimsko-katoliškega, grško-katoliškega in armensko-katoliškega nadškofa. Novo imenovani knezoškof knez Sapi ha bo šele v spomlaci storil zaobljubo v gosposki zbornici. Eden izmed duhovščine, namreč dunajski kanonik baron Hackelberg-Laudon ima dedni sedež v gosposki zbornici.

Dosmrtnih udov je imenovanih devet, to so opati iz Starobrnja, Wilheringa, Tepla, Raigerna in pa Herzogenburga; grško-katoliški škof v Przemyslu, pomožni škof Zschokke na Dunaju, veliki mojster reda križarjev z rudečim križem in profesor moralke na Dunaju, dvorni svetnik Schindler.

Poslanska zbornica šteje 31 udov duhovniškega stanu, ki v večini pripadajo nenemškim narodom (10 Nemcev, 3 Italijani, 18 Slovanov). Med temi ni nobenega škofa.

Žveza duhovnikov v ljudski zbornici, koje sedanjí predsednik je prošt dr. Stojan, ima redne tedenske seje.

Dne 19. t. m. je imela sejo, v kateri se je povdarjalo, da so se že storili potrebni koraki v zadevi zvišanja kongruje. Kar se pa tiče govora poslanca Malika o zakonskem pravu, se je naglašalo, da so nadškofi in škofi v debati o zakonskem pravu v gosposki zbornici dne 20. svečan 1877 po izrecni izjavi knezonadškofa dr. Katschthalerja glasovali za motiviran predlog kneza Lichtensteina na prehod k tmevnemu redu, če ne boče stal nameravani zakonski načrt v nobenem protislovju s principi katoliške cerkve.

Ogrsko.

V seji ogrskega državnega zbora dne 19. t. m. je poslanec Geza Polonyi zelo nagajal predsedniku. Ko je hotel predsednik zaključiti sejo in je še poprej predlagal vspešne za bodočo sejo, je Polonyi zahteval, naj se dožene, če je zbornica sklepna. Ker ni bila, je moral predsednik suspendovati sejo. Polonyi se je igral tako od 4. do 6. ure popoldne. Vsakih 5 minut je predsednik zopet nadaljeval sejo in vsakokrat je Polonyi zahteval konstatiranje glasov. Ko je končno došlo dovolj vladnih poslancev, je zamogel predsednik dati na glasovanje vspešne bodoče seje, ter zaključiti sejo.

Poljski klub.

Načelnik Poljskega kluba v gališkem deželnem zboru dr. Glombinski je pismeno naznanil, da odloži to mesto. Načelnikom Poljskega kluba bo izvoljen vitez pl. Bilinski.

Iz Hrvaškega.

Uradno se razglašajo izidi volitev v hrvaški sabor sledeče:

Vladinovci 21, srbski radikanci 3, hrvaško-srbska koalicija 23, stranka prava 27, seljačka stranka 8, osješka skupina 2 mandata. Pridobili so tedaj vladinovci 7, srbski radikanci 3, in stranka prava tri mandate. Zgubili so koalicijonaši 9, seljačka stranka 1 in osješka skupina 3 mandate.

Nemčija.

Splošno začudenje vzbuja dejstvo, da nemški prestolonaslednik ni prišel v Berlin, ko mu je žena povila četrtega sina. Prestolonaslednik se muči še danes v Danzigu. Informirani krogi govore o globokem razporu v prestolonaslednikovi rodbini. Seveda sedaj oficijozni krogi hite poročati, da je prestolonaslednik zbolel in da mora ostati v Danzigu v postelji.

Perzija.

Kakor poročajo ruski listi, je dobilo rusko vojaštvo v Kasvinu brzojavni ukaz, da mora takoj pričeti s prodiranjem proti Teheranu, ker je odklonila Perzija ruski ultimatum.

Iz Carigrada se poroča, da je izročil turški ministrski svet veleblastim noto, v kateri se odločno protestira proti prodiranju Rusov v Perzijo.

Vesele božične praznike želimo vsem naročnikom, čitateljem in prijateljem. Naj bi božične potice in gibanice vsem dobro tekile in naj bi skrivnostni čar božičnih dni osrečil vs. Ko se Vam bo v krogu Vaših dragih dobro godilo, ne pozabite na nas. Poskrbite nam za božično darilce: pridobite nam novih naročnikov! In Vaše veselje bo naše veselje.

Se enkrat, vesele praznike!

Uredništvo in upravništvo.

Raznoterosti.

Iz šole. Provizorična učiteljica na ljudski šoli pri Sv. Petru pri Račgoni Marija Anašek je imenovana definitivnim. — Učiteljica za ročna dela v Bralslovčah Ana Sluga je na lastno prošnjo vpokojena.

Občinski odbori Slovenske ljudske stranke, darujte za „Slovensko Stražo“! Sedaj je čas, ki že poteka, v katerem se sklepajo občinski proračuni, v katerih se določajo prispevki in razne dobrodelne namene. Koliko je naših občin, koliko naših občinskih odborov, ki so dovolili prispevke za našo „Slovensko Stražo“? Reči moramo, da zelo malo! Nasprotna stranka (dela vse drugače. Kjer ima v občinskem odboru liberalci še količakaj vpliva — veliko takih odborov sicer ni več — povsod je med občinskimi izdatki proračunjen kak znesek za leto 1912 v prid Ciril-Metodovi družbi. Ali menijo naše občine in naši občinski odbori v svoji ozkosrčnosti, da nimajo entike pravice — da ne rečemo dolžnosti — podpirati obmejne Slovence s prispevki za našo „Slov. Stražo“? Zavedne občine in zavedni občinski odbori Slovenske ljudske stranke, darujte v obilni meri za „Slov. Stražo“! Nobeno oblastvo vam ne bo branilo le-teh prispevkov! — V vsaki občini naj se dobi kdo, ki naj predlaga, da naj rabi občinska pisarna samo papir „Slovenske Straže.“ Vzorci so velino na razpolago.

Napredujemo. Z novim letom se bo „Slovenski Gospodar“ razširil. Vsaka številka bo obsegala najmanj 10 strani. Je to zelo lep napredek našega časopisa, ki mora vsakega zavednega somišljenika le razveseliti. Dobra stvar napreduje, naši boji niso zamanj, vedno več tal si pridobivamo, to nas navdaja z radostno samozavestjo in v novem letu se bomo še bolj potrudili, da bodo naši listi vsestransko zadovoljili. Toda zvestoba za zvestoto, ljubezen za ljubezen. Bodite nam zvesti in delajte za naše časopise z požrtvovalno ljubeznijo in nevstrašeno doslednostjo! Porabite zlasti sedanje praznike, da pridobite naši „Straži“ novih naročnikov. Kolikor bolj se bo večal krog naših naročnikov, toliko bolj se bomo lahko izpopolnjevali in toliko bolj bo uvaževana naša beseda. Na delo!

Železnica Ljutomer—Ormož. Od dne 11. do 16. t. m. se je vršila komisionelna obravnava podrobnegega načrta za železnico Ljutomer—Ormož. Železnica bo 21 kilometrov dolga in normalnotirna. Potek komisije je bil vobče povoljen; interesentje so izrazili samo željo, naj se zgradijo postaji Ljutomer in Pavlovec ne samo za osebni, temveč tudi za blagovni promet. Namesto prispevkov interesentov sta okrajna zastopa Ljutomerski in ormoški prevzela odkup za gradbo železnice potrebnih zemljišč. Ker se je od strani merodajnih činiteljev dalo zagotovilo, da se bo to železnico sprejelo v vladno predlogo o lokalnih železnicah in ker je tuji vtemeljeno upanje, da bo štajerski deželni zbor bržčas dovolil svoj prispevek, zate smemo pričakovati, da se bo že prihodnje leto pričelo z gradbo.

Liberalci med seboj. Z dr. Kukovčevim govorom na zborovanju „Lehrerbund“ v Gradcu ni zadovoljna tudi „Sloga.“ V zadnji številki je krepko zavrnila voditelja „mislečih“ štajerskih Slovencev, ki je natvezal tam gori med nemškimi učitelji, da slovenski davkoplačevalci že komaj čakajo novih doklad, ker se jim godi nad vse dobro. Tudi „Slogi“ se je zdelo to politično farbanje predebelo in ga je nekoliko osvetlila. To je pa spravilo „Slovenski Narod“ v ogenj. V svoji številki od dne 20. t. m. napravi hinavskemu slogaštvu te-le poklone: „In kar se tiče „Sloginega“ naprednjaštva. Državnozbornske volitve so nas menda na Štajerskem naučile, da je treba sloge v prvi vrsti med opozicijskimi elementi, ako nočemo, da bodo vse naše narodne in gospodarske zadeve zavozili isti klerikanci, katere imenuje „Sloga“ baš v tej številki tako točno konsumarje! Naprednjaki smo zato ponudili slogašem roko v spravo kih političnih ideah, čijih uveljavljenje je bilo mogoče morda pred 20 leti, je vse zastoj! Vsi čutimo, da — a pri gotovih trmastih glavah, ki živijo še v nese vrsti vse naše javno življenje le okoli točke, ali je kdo bel ali pa črn — samo „Sloga“ ne — javno seveda. Kajti morda bi ji škodovalo, če bi povedala, da je napreden list; boril se faktično proti „konsumarjem“, samo povedati se tega ne sme. Pametni ljudje med slogaši naj napravijo takemu otročjemu skrivanju in tej naivni hinavščini čim preje konec, in ne bo jim žal, ako jim je v resnici kaj za stvar, ne pa za neko trmo, kakor jo imajo otroci, ki hočejo sami še po kazni štati v kotu. Za naše javno življe-

nje bo gotovo bolje, ako bo vsakdo vedel, pri čem je in bo konec takih smešnih, dvobratnih političnih strank." — Ni ravno častno, kar povzema tukaj na naslov slogašev „Slovenski Narod“, toda zanimivo je. Vsakdo, ki ni vdaren s slepoto, mora uvideti, da je slogaštvo samo slepomišljenje, da so v dejanjih slogaši in liberalci eno in isto. Niso ravno prikupljivi patroni to, če smemo verjeti „Slov. Narodu“, toda eni drugih so že vredni.

Prodane duše. Naši liberalci se silno trudijo, da bi se izkazali Nemcem hvaležne, ker so jih ti kupili. Obupali so bili že povsem nad svojo vrednostjo. Uverjeni so bili, da za tako mrhovino kot so, ne da nihče ničesar. Ker so sedaj Nemci spregledali njihovo neveljavo in so jih kupili za protibstrukcionistični „Kanonenfutter“, so jih spravili iz duševnega ravnotežja. S pasjo priliznostjo in ostudnim klečeplazenjem hočejo sedaj poplačati Nemcem njihovo usmiljenje. V „Slov. Narodu“ od 20. t. m. grede celo tako daleč, da hvalijo nemško-nacionalni štajerski deželni odbor in zatrjujejo, da je „proti manjšini dokaj kulantnejši, kakor na primer klerikalni kranjski deželni odbor proti napredni manjšini v deželi“. Je to perfidija prve vrste. Zagovarjati naš deželni odbor, ki oškoduje slovenski del dežele, kjer le more, ki nima za naše gospodarske zadeve vinarja, med tem ko izmeče na Zg. in Sr. Stajer stotisoče, je mogoče samo kupljenemu, ničvrednemu liberalcu. Od 21 milijonov, ki se izdajo na leto za razne deželne potrebsčine, pride na slovensko tretjino še ne 1 milijon, in vendar je po zahtevi liberalnega člankarja štajerski deželni odbor kulantnejši kot kranjski, ki neumorno skrbi za gospodarsko povzdigo cele dežele brez ozira na stranjo. Gabi se nam, da se moramo še danes v božični praznični številki baviti z liberalnimi izdajalci.

Reforma brevirja. Rimski list „Osservatore Romano“ je priobčil naredbo apostolske stolice z dne 6. novembra 1911, glasom katere se preuredi brevir. Vsled te naredbe se na novo razdele psalmi v psaltru, tako da bo omogočena recitacija vseh psalmov tekom enega tečaja. Reforma, katere je bila aprobirana po kongregaciji svetih cerkvenih obredov, stopi z dne 1. januarja 1913 v veljavo; do tega časa bodo morali imeti vsi duhovniki novi brevir, katerega bo izdala vatikanska tiskarna.

Uspehi svobodne šole. Dočim je v Nemčiji, kjer so konfesionalne šole, padlo število analfabetov od 0'096 na 0'015 odstotkov, je na Francoskem, kjer ima svobodna šola ves pouk v rokah, prav nasprotno. Na Francoskem se je v zadnjih treh letih število vojaških novincev, ki ne znajo ne brati ne pisati, pomnožilo za okroglo 3000. Med 247.028 vojaškimi novinci leta 1909. je bilo 14.225 popolnih analfabetov, poleg tega pa jih je bilo 14.225 popolnih analfabetov, poleg tega pa jih je znalo 4290 samo brati, pisati pa ne.

Papir „Slovenske Straže“ naj bi rabili vsi župni, občinski in drugi uradi. Zahtevajte od trgovcev, da naročajo papir pri „Slovenski Straži“ v Ljubljani. Vzorce na razpolago.

Šolsko breme ameriških katoličanov. Izdatki za šolske potrebsčine znašajo v Združenih državah 4 dolarje za osebo. Po tem izkazu plača 15 milijonov katoličanov 300 milijonov kron na leto za državne šole; za svoje privatne šole imajo poleg državnih šolskih davščin še 75 milijonov kron stroškov.

Zavarovanje na življenje je brez dvoma zelo koristno in potrebno. Vsakdo naj se pa le zavaruje potom „Slovenske Straže“, ki da račevolje vsa tozadevna pojasnila.

„Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju“ so darovali od 1. do 15. t. m.: po 30 K: Dr. Jos. Stare in kamn. mojster Al. Vodnik v Ljubljani; po 20 K: dvor. svetnik Mih. Gabrielič, vlad. svet. Ant. pl. Globočnik, seke. načelnik dr. Vlad. pl. Globočnik na Dunaju, Anton Hrast v Trstu, dr. Otmar Krajec v Ljubljani, notar Luka Svetec v Litiji in dr. Henrik Tuma v Gorici; 15 K: podpolk. bar. I. Roscher-Rath v Gorici; po 10 K: Rajko Arce, I. Blasnik nasl., nadsvet. Vek. Furlan, prof. fil. Gasparin, dr. Fr. Horvat, Minka Hrašovec-Homann, vlad. svet. Ivan Ilc, primarij dr. Ivan Jenko, dr. F. Jurtela, E. Knez, Kolinska tovarna za kav. prim., I. van Mankoč, okr. sod. Ant. Mladič, eksc. knezoškof dr. Mih. Napotnik, prof. Ant. Peterlin, gimn. ravnatelj dr. Lovro Požar, Karol Šavnik, dr. Anton Švigelj, dr. Pavel Turner, inž. Mih. Vošnjak, dr. Jos. Wilfan in viš. inž. dr. Žužek; 6 K 06 vin.: dr. I. Schegula; po 6 K: prof. Rajko Perušek, dr. R. Pipuš in dr. Fr. Rosina; po 5 K: Jos. Berlisg, dr. Jurjo Hrašovec, Valent. Kopitar, Ivan Kranjc, teli. prist. Jak. Lah, F. Majdič, Ivan Mejač, župnik I. Omers, Franc Oset, župnik And. Podhostnik, notar Jožef Rohrman, ravnatelj Henrik Schreiner, viš. živ. zdravnik Pavel Skale, Franc Souvan sin, A. Sarabon, prof. A. Tavčar, Alojz Zajec, Norbert Zanier in I. slov. zal. čaja in ruma v Ljubljani; po 4 K: Jelena Bavdekova, Štefan Rojnik in Lav. Schwentner; po 3 K: dr. Jan. Lenoč in prof. Jos. Skrbinek; in po 2 K: O. Bernatovič, prof. dr. Ant. Dolar, Viktor Engelman, župnik Anton Kolar, Jos. Medica, Rudolf Bevec, Matilda Sebenikar, prof. dr. Ivan Svetina, Rud. Zdolšek in Mih. Žmave. — Skupaj: 597 K 06 vin. Darove sprejema sedanji blagajnik dr. Stanko Lapajne, dvor. in sodni odvetnik, Dunaj I., Bräunerstraße 10.

Za Slov. Stražo. Vrla rodoljubkinja gospa Ivanka Hleb na Smolniku je darovala 6 K ig poslala 1000 obrabljenih znamk za narodno-obrambne namene. — Hvala prisrčna! Posnemajte!

Za Slov. Stražo je nabral g. Franc Perko v Verjanih lepo število obrabljenih znamk. Hvala lepa!

Štajersko. Mariborske novice.

Maribor. Naša Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru, Stolna ulica 6, je sklenila zvišati s 1. januarjem 1912 obrestno mero pri navadnih hranilnih vlogah od 4% na 4½%, pri hranilnih vlogah na 3mesečno odpoved pa od 4½% na 4¾%. S tem je dana vlagateljem posebna ugodnost za uspešno naganje denarja. Pri posojilih se zviša obrestna mera od 5 na 5½% in od 5½ na 5¾%.

Maribor. Zveza jugoslovanskih zvezničarjev, podružnica Maribor, priredi na Štefanovo v mali dvorani Narodnega doma zabavni večer; začetek ob 8. uri zvečer.

Sv. Magdalena v Mariboru. Na Štefanovo priredi Dekliška zveza po večernicah predavanje, ki ga bo imel vlč. g. dr. Hohnjec.

Iz naše gimnazije. V pondeljkovi številki smo poročali o nekakem štrajku šestošolcev. Stvar ni bila tako huda, kakor je izgledala v prvem trenutku. Dijaki so samo v prvi hipni razburjenosti napravili nepremišljen korak, a sedaj je že vse v redu in zadeva poravnana. Želimo samo, naj bi se vsestransko vpoštevalo, da dijaki niso imeli nikakega slabega namena. — V pondeljek je prevzel vodstvo naše gimnazije novi ravnatelj gospod dr. Tominšek. Ob ¾ na eno uro popoldne ga je predstavil zbranemu profesorjskemu zboru profesor dr. Šorn. Gospod ravnatelj je v daljšem nagovoru pozdravil gospode profesorje in povdarjal, da bo njegovo delovanje temeljilo na principih kolegialitete in humanitete. — Danes grede dijaki na počitnice, ki trajajo do srede dne 3. januarja 1911. — Tudi druge šole pričnejo danes počitnice.

Nesreča v šoli. Barbara Glavič, učenka na dekliški meščanski šoli v Mariboru, je v sredo zjutraj na hodniku v šoli tako nesrečno padla, da si je pri tem strla levo roko.

Božično darilo. Naši mestni očetje so zelo ljubeznjivi ljudje. Ni jim dalo miru in v zadnji seji so poskrbeli za lepo božično darilo davkoplačevalcem. Zvišali so najemniški davek od 9½% na 11½%, to je za 2%. Finančni referent Pfrimer je prvotno predlagal celo zvišanje za 2½%. Ker je občinski zastop to odklonil, je bil Pfrimer užaljen in noče biti več finančni referent. Pri vladajoči druginji bo to zvišanje gotovo zelo prijetno dirnilo mariborsko prebivalstvo. Res skrbni možje so naši mestni očetje. „Nette Herren“ bi rekli mariborski Nemci, če bi znali — boljše nemški.

Novi dolгови. Naše mestno gospodarstvo je tako solidno, da lezemo vedno bolj v dolgove. Sedaj se je zopet sklenilo najeti 400.000 K posojila v pokritje tekočih izdatkov. In vedno se še najdejo ljudje, ki nočejo obćudovati nemško-nacionalno gospodarstvo.

Lepi gospodarji. Po dosedanjih računih bodo znašali stroški našega mesta za novi dravski most 700.000 K. Kdor le nekoliko pozna naše nemško-nacionalne gospodarje, bo vedel, da to še ni začnaja številka in bodo končni stroški gotovo še ogromnejši. Pri poročilu o tej zadevi v zadnji seji občinskega sveta je poročevalcu Pfrimerju vteklo zanimivo priznanje. Dobri mož je brez ovinkov povedal, da so stroški za dravski most veliko večji, kot si je on iste predstavljaj kot „novinec“. Lepi gospodarji to, ki imajo za finančnega ministra moža, ki sam priznava, da kot „novinec“ ni veliko vedel. Ni čuda, če se vedno bolj pogrezamo v dolgovih.

Čitalnica. V naši mariborski čitalnici vlada precej huda napetost. Pri zadnjem obćnem zboru je bil s samo enim glasom večina izvoljen za predsednika dr. Sernee proti profesorju Dolarju. Zmagala je takozvana frakarska struja, katero pobijajo „demokrati“, ki očitajo čitalnici, da preveč izkorišča posojilnico, na škodo drugih, važnejših društev.

Desetletnica društva katoliških mojstrov zadnje nedelje se je, kakor smo že kratko poročali, dobro obn. sla. Pri slovesni sv. maši je pridigal znani propovednik p. Gebhardt Fröhlich, ki je v zelo pri srčnih besedah govoril v lepem številu zbranim mojstrom. Zvečer so se zbrali mojstri k prijateljskemu sestanku v društvenih prostorih. Bilo jih je zelo častno število, med njimi več gostov, kakor č. gg.: p. Fröhlich, stolni župnik kanonik Moravec, dr. Lukman, dr. Somrek in več drugih. Prijetni večer je otvoril načelnik mojstrskega društva gospod Stern s pozdravom. Č. gospod dr. Feuš je podal obćirno poročilo o početkih in razvoju društva, za katero si je stekel sam pač največ zaslug. Sledilo je še več nagovorov in napitnic. Bil je prav vesel in zabaven večer in še-le pozno smo se ločili.

„Slovenska Straža“ v pondeljek dne 25. t. m. nima družinskega večera. Opozarjamo pa na sijajno silvestrovo prireditvev

Celjske novice.

Podružnica „Slovenske Straže“ v Celju se lepo razvija. V pretečenem letu je štela 1 ustanovnika, 60 rednih in 12 podpornih članov. Med rednimi člani je bilo 9 takih, ki so plačevali 2 K mesečno, 8 pa jih je plačevalo 1 K mesečno. V kratki dobi svojega obstanka je odposlala do sedaj na centralo 580 K. Hvala lepa vsem dosedanjim članom za njih podporo v korist obćejnim Slovencem! Ostanite še nadalje zvesti člani „Slovenske Straže“ ter pridobite v novem letu mnogo novih udov.

„Slov. Straža“ je naklonila letos za božičnico otrok celjskih slovenskih šol 200 K. Od teh je prejelo Katoliško podporno društvo za božičnico dečkov okoliške šole 100 K in ravno toliko je dobilo vodstvo zasebne dekliške šole za božičnico deklet. Hvala lepa gre pač v imenu revnih šolskih otrok našemu vrlu obrambnemu društvu za ta velikodušen dar. S tem pa je tudi ovrženo obćekovanje onega liberalnega profesorja v pokoju, ki je pred kratkim trdil, da se ves denar „Slov. Straže“ porabi za „klerikalno“ agitacijo.

Za prebrane časopise prosi podružnica „Slov. Straže“ svoje somišljenike. Razčelila bi jih rada med celjske okoličane, ki si sami ne morejo nabaviti kakkega lista. Kdor bi hotel odstopiti v ta namen kak prebran časopis, naj ga voli poslati v kaplanijo, ali blagovoli tjekaj naznaniti, da se pošlje ponj. Ravno tako se priporoča podružnica za knjige, ki so komu odveč.

Božičnico za uboge otroke okoliške deške šole priredi v nedeljo dne 24. t. m. Katoliško podporno društvo ob 3. uri popoldne v vrtni dvorani hotela „pri belem volu.“ Obdarovanih bo okoli 70 dečkov. Učenke č. šolskih sester bodo pele in proizvajale mične igrice. K prav obilni udeležbi vabi društveni odbor.

Celjske dame so priredile letos božičnico za revne šolske otroke pod patronanco ženske podružnice Ciril-Metodove družbe. Obrnile so se za podporo tudi na Ciril-Metodovo družbo v Ljubljano. A ta jim je, kakor čujemo, odbila prošnjo, češ, celjska inteligenca ima itak dovolj denarja. Čudno pač to za tako bogato družbo, ko je vendar naša mlada „Slov. Straža“ darovala letos za revne celjske šolske otroke 200 K.

Cerkvena godba v Celju. Na božični dan se bodo proizvajala v Marijini cerkvi „Sv. Loreto-maša“ od Gollerja pod vodstvom mestno-župniškega organista gospoda K. Bervarja. Mešan zbor s spremljevanjem orkestra; sodelovali bodo gospodje od mestne godbe. Nadalje „Tantum ergo“ od ravnatelja J. L. Weissa s spremljevanjem orgel in godal. — Na praznik sv. Štefana: „Božična pesem“ od J. Gruberja, solo in zbor. Druga božična pesem „Es klingt ein festlich Lüten“ od M. Welcherja. — Silvestrov večer: „Božična pesem“ od W. Reisingerja, „Ave Marija“ od J. Stoiberja, tenor-solo proizvaja gospod N. Mükner.

Celjska dež. bolnišnica in slovenski jezik. V celjski deželni bolnišnici je upravitelj neki Tenner, ki dopušlja vsem slovenskim obćinam samo nemške „Auszuge“ z zahtevo, naj se mu dopušljejo o bolnikih „Kazala“ ali „Poizvedovalnice“. Nezavedne obćine spisujejo ta „Kazala“ ali „Poizvedovalnice“ v nemščini, manj zavedne v slovenščini, prav zavedne pa vračajo nemške „Auszuge“ z naznanilom, naj se jim dopušljejo v slovenskem jeziku, kakor to določuje člen 19. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra l. 1867. Tenner se pa drži trdovratno nemščine ter se noče ukloniti zakoniti zahtevi obćin, marveč kliče na pomoč deželni odbor, ki žuga z globami. Deželni in državni poslanec g. dr. K. Verstovšek je na prošnjo obćine Kokarje posredoval pri deželnem odboru v tej zadevi. Kakšen bode uspeh, bode pokazala prihodnost. Upamo pa, da se bode ravnopravnost slovenskega jezika končno vendar dosegla, kajti zakon in deželni ter državni poslanci so na strani slovenskih obćin. (Če pristavljamo, da je poslovanje mariborske deželne bolnišnice ravno tako kot celjske, nismo izdali nobene skrivnosti. Dolžnost vseh naših slovenskih obćin je, da so dosledne v rabi samoslovensčine kot uradnega jezika, da bo nemška prešernost s časom izginila. Ne bodimo šleve! Op. ur.)

Ptujske novice.

„Nemci“ med sabo. Tukajšnji trgovec Leopold Slavitsch je bil s tukajšnjo engros-čvrčko Leposcha skozi mnogo let v trgovinski zvezi. Tvrdka mu je dala na razpolago tudi obsežen kredit. Ko se mu je meseca novembra t. l. naenkrat odpovedal kredit, je šel Slavitsch osebno k šefu firme Leposcha, k Högenwarthu, da bi zvedel, zakaj se mu je odpovedal kredit. Högenwarth mu pove, da se mu je radi tega odpovedal kredit, ker je on (Slavitsch) Högenwarthovim odjemalcem baje prigovarjal, naj grede kupovat k slovenski čvrčki Lončar, ki je slovenska. Naznanil je to Högenwarthu njegov knjigovodja Machoritsch. Slavitsch je nato vložil proti Machoritschu tožbo radi razžaljenja časti. Pri obravnavi je nastopil knjigovodja Machoritsch dokaz resnice, ki ga je smatralo sodišče za doprinešenega, in Machoritsch je bil oproščen.

Seja občinskega sveta. Dne 16. t. m. se je vršila seja občinskega sveta pod predsedstvom župana Orniga. Razpravljalo se je o spremembi poslovnika. Poročal je dr. Bauer, ki je pr. dlagal, naj se zniža število udov pravnega odseka od 8 na 6 udov, a se zviša število udov upravnega sveta od 8 na 10 udov. Za vsak odsek se izvolijo stalni poročevalci. Manjšinski predlogi se bodo v prihodnje le na izrečno željo zabilježevali. Besede ptujke bi se ne smele več rabiti. Si dilo je nato več govoranc — kolobocij — brez rapa in glave. Cela seja ni imela ne pravega konca ne kraja. Cel Ornigov pašalik!

Trboveljske novice.

Socialno-demokratska sebičnost. Pred dvema letoma je bil tu vpokojen rudar B. Izlakar, ker je oslabl na očeh. V zadnjem času se mu je bolezen ne-

koliko olajšala. Zaprošil je, ker je sploh navada, da se vpokojeni delavci, ako zopet okrevajo, porabijo pri rudniku za lahka dela, da bi se mu odkazalo kako delo. Obratni vodja ga je nastavljal za preiskavanje premoga pri vrtanju v globočino, obenem mu je bilo izročeno tudi nadzorstvo pri tem delu. Kaj pa so storiili socialni demokrati, ki se imenujejo delavski prijatelji. Slo so g. ravnatelja nagovarjali, da naj Izlakarja odstavi od vrtanja, ker ima preveč 5 kron na dan. G. ravnatelj se je branil, češ, da nima za to nadzorstvo sposobnega človeka, in ako nastavi drugega, napravil bo več škode, kakor dobička. Slednjič so se pobotali socialni demokrati z ravnateljem, češ, da ako že hoče ravno imeti Izlakarja, naj mu odloči namesto 5 K samo 3 K na dan. Ali si morete misliti večjo grdobijo? Omenimo samo še, da je delal Izlakar približno 30 let pri tukajšnjem rudniku in je bil vedno spoštovan pri svojih sodelavcih in uradnikih, tako, da človek skoro ne more verjeti, da ima v rudeči gardi take nasprotnike. Zopet dokaz, da je pri socialnih demokratih bližnji — lastni želodec.

Ponesrečil se je v zahodnem rudniku dne 14. t. m. Še-le 16 let stari I. Sinkovec. Zaposlen je bil v jami pri vlakcu z bencinskim motorjem kot zavirač. Motor ga je pritisknil ob stran na opore in mu je zmečkalo glavo. Nesrečni fant je bil po rudarskem zakonu še premladoleten za jamska dela.

Drugi kraji.

Ruše. Tukaj se bo nastanil dne 15. januarja 1912 gospod dr. Železnikar iz Slovenjgradca kot praktični zdravnik.

St. Ilj v Slov. goricah. Znan je ta naš kraj daleč na okrog kot zelo napreden, saj celo Nemei to občutijo, ko se jim gostilničarji v „Südmarkhofu“ tako pogosto menjajo. Ko se kak gostilničar ali gostilničarka od „rodoljubnih“ Slovencev, ki zahajajo tako radi tje, nauči za silo slovenski, pa jo mahne dalje med Slovence si služiti ljubi kruhek. Le ena naprednost je vredna kritike. Ne dolgo tega sem se peljal z vozom zvečer skozi St. Ilj. Bila je prava egiptovska tema. Najprvo sem se zapel z vozom ob neko hišo, potem ob plot, le mojemu konju, ki je že bolj v letih, se imam zahvaliti, da ni imel šentiljski grobar nalogo izkopati novi grob. Blizu Slovenskega doma sem zadel ob drevo in sem tako z vozom brez ročice prifural domov. Zakaj neki šentiljski občinski zastop ne oskrbi v vasi vsaj nekaj svetilk?

Svečina. Avguštin Gaube, viničarski sin v Slatiškem dolu, je v pondeljek podiral neko slivovo drevo. Ko je padlo, ga je zadelo in mu strlo pri tem desno ramo.

St. Janž na Dravskem polju. Gospod dr. Klasing, dvorni in sodni odvetnik v Gradcu, je dajoval za farne uboge 20 K, za izobraževalno društvo 10 K. Bog obilno plati!

Spodnja Poljskava. Dne 20. t. m. zvečer ob pol sedmi uri je začela goreti kopica slame na dvorišču gospoda Karola Hrasnika. Ker je vlekel močan južni veter, je bil v veliki nevarnosti celi spodnji del vasi. K sreči so ogenj zažigali. Sumi se, da je ogenj podtaknila zlobna roka.

Sladka gora. Dne 16. decembra je bila pri naš volitev novega župana in treh svetovalcev. Za župana je bil izvoljen pristaš Kmečke zveze, veleposestnik g. Franc Buser, za prvega svetovalca g. Franc Rupnik, za drugega g. Stefan Skale, oba ugledna moža. Mesto tretjega svetovalca je dobil dosednji župan, da bo lažje prebolel izgubo županske časti.

Središki dopisun članka „Iz Slovenskih gor (Vesela zgodba)“ v „Slov. Narodu“ šte. 280, je hotel nad vsak dvom jasno dokazati, da je v resnici lažnik in obrekovalec. Vsak pameten in trezno misleč človek ve, da je omenjeni dopis samo zlobna laž; take pikantnosti v liberalnih listih ne dosegajo več svojega namena. Ker zagledajo v liberalnih listih od časa do časa luč sveta članki, ki imajo prozorni namen, škodovati časti in poštenju „mladih kaplanov“ srediških, zato hočemo v znak hvaležnosti nad brezuspešnim trudom podati samo par neznanih potez resnične slike srediških liberalcev, od koder izvira „vesela zgodba“. V vsakem dopisu se spominja dopisun volitev, pri katerih pa se središki liberalci vsakokrat nesmrtno blamirajo, kar se je zgodilo posebno pri zadnjih. V spomin bi vam, liberalci, poklical izjavo nekega volilca, ki se je izrazil tako-le: „Sicer sem že marsikaj slišal o srediških liberalcih, da bi bili pa taki divjaki, tega pa nisem mislil.“ Zaslupljeni so že tako zelo, da se hvalijo s svojimi hudobijami. Sami priznavajo („N. L.“ št. 46), da se kavsajo med seboj („medsebojna nasprotstva“), da hočejo svoje zlobne namene dosežati s surovo silo (slednji župljan in okoličan pa nosi v pesti (!) moč). Svoje prepričanje pa vsiljevati drugim potom oblastnih poročil in oklicev (občinski boben)! In taki ljudje si upajo v svojem glasilu postaviti drzno trditev, „da je miroljubni, vse časti vredni gospod župnik, vse navale odbil“ (namreč nasprotoval delu svojih duhovnih pomočnikov?)! Taki ljudje odrekajo svojemu rojaku, velezaslužnemu g. zlatomašniku trezno razsodnost, ker v svoji omejenosti ne morejo pojmiti, da je vendar mogoče, vkljub svoji starosti ohraniti čilega, mladeniškega duha, ki vidi rešitev mladine v orlovski organizaciji in ne v demoralizujočem Sokolu. Kdor je imel priliko, spozna, da središki liberalci v njihovi puhli nadutosti (primeri: „ponos vseh slovenskih trgov“ („Sloga“), v njihovi zvijačni neodkritosrčnosti (zadnje delo glede prostora za shod) in njihovi svobodoljubnosti (prepoved oklicev pred cerkvijo itd.), kako globoko so zabredli središki liberalci. Imeli bi dovolj dela, pometati pred

lastnim pragom in pisati o sebi pikantnosti. Pošteni farani se sramujejo ljudi, ki s svojimi dopisi in svojim ravnanjem blatijo ugled župnije in se z gujevom obračajo od njih. — Tisti, ki ste ga vprašali za ime.

Sv. Jurij ob Taboru. Ker je poslanec dr. Korosec radi pogajanj v Gradcu in zasedanja delegacij zadržan, se nameravani shod na janjevo dne 27. t. m. ne bo vršil.

Sv. Rupert pri Gomilskem. Na dan novega leta, ob ¼3. uri popoldne, se vrši pri nas veselica v prid stavbi nove župne cerkve v Gomilskem. Pridite številno!

Laško. Politično društvo za laški okraj ima na štefanove dne 26. t. m. popoldne po večernicah svoj letni občni zbor v Laškem v pivnici.

Brežice, kolodvor. Silno sitna muha obletava tukaj vsak novodošli osební vlak, mislim namreč nekega vsiljivega mešetarja, ki bi rad vso vinsko kupčijo v svoje roke dobil, če bi le mogel. Zato je občina nevolja pri okoliških kmetih, ker na vinske trgovce pri vlakih streže, ter jih odpelja tja, kjer upa on večji profit. Če si ga klical ali ne, on ti primahja z vinskimi kupcem in že naprej zahteva svoj delež, 10 K je še malenkost. Mi ne vemo, da bi bil on kak uradni koncesioniran posredovalec pri prodaji vina, vsaj take table nima na hiši razobešene, zato pa opozarjamo gospode vinske kupce, osobito one iz Kranjske, naj se obrnejo, če potrebujejo pojasnil, na naše narodne gostilničarje in trgovce v Brežicah, ti stega mešetarja pa naj prezirajo.

Kapele. Drevo je ubilo dne 15. t. m. 71letnega posestnika Jožefa Hotko iz Župelece pri Kapelah, ker se ni mogel pravočasno izogniti veliki smreki pri podiranju drevja v grajščinski hosti v Dobravi pri Brežicah. Bil je na mestu mrtev. Že pokopanega pa je zahtevalo državno pravdnštvo raztelesiti; morali so ga torej zopet izkopati. N. v. m. p.!

Velenje. Na praznik sv. Štefana dne 26. t. m. popoldne po večernicah priredi naš slovenski otroški vrtec božičnico v Društvenem domu. Letošnja božičnica obeta biti jako zanimiva, zato vabimo vse prijatelje naše ljube „slovenske mladine“. Ob tej priliki se bo uprizorila tudi igra „Marijin otrok.“

Velenje. Danes dne 21. t. m. so se vršile tukaj občinske volitve. Nemškutarji so poskušali svojo srečo, pa ni šlo. V vseh treh razredih so zmagali le Slovenci.

Skale. Na praznik sv. Štefana popoldne ima tukajšnja dekliška zveza svoj občni zbor. Vabljeni so vsa škalska dekleta, da se pogovorimo, kako na novo poživiti dekliško zvezo.

Šoštanj. Jugoslovanska strokovna zveza vabi na zelo važen poučen sestanek v nedeljo dne 24. t. m. popoldne ob 3. uri v sobi strokovne zveze. Kmetje, delavci, rokočelci, posli in sploh vsi, ki se trudite z delom svojih rok za vsakdanji kruh, in vsi, ki trpite na pomanjkanju zaslужka, pridite vsi na sestanek! Gre se za vaše vsakdanje koristi. Nikdo naj ne zamudi tega važnega sestanka, posebno delavci in delavke ne! Ta dan se bodo sprejemali tudi člani, kateri želijo še na novo pristopiti k Jugoslovanski strokovni zvezi. Govori zastopnik J. S. Ž. Vekoslav Zajc iz Skal.

Šoštanj. Prvotno nameravano prireditve slovenskega Miklavževega večera z obdarovanjem revnih otrok smo opustili, in sklenili prirediti dne 21. t. m. popoldne ob 1. uri slovensko božičnico z igrice „Palčki“ v gledališki dvorani pri Rajsterju, in obdarovanjem otrok v slovenski šoli; sklenili smo prirediti mesto Miklavževega večera: božičnico deloma zaradi tega, ker je prireditve božičnice otroškim srcem mnogo primernejša in zapusti svetlejši in trajnejši vtisi v nežnih dušicah, in pa, ker smo še čakali prispevkov. S tem priobčujemo prvi izkaz prispevkov za Miklavžev večer, oziroma božičnico v Šoštanju: I. Zbirka Šaleške čitalnice v Šoštanju: dar Ciril in Metodove družbe v Ljubljani, 150 K; dar prebl. g. notarja Kolseka v Šoštanju, 200 K; Šaleška čitalnica v Šoštanju, vstopnina igre „Brat Martin“, 142 K 20 vin. in 93 K 52 vin.; gospa Hudovernikova v Ljubljani, zbirka med ljubljanskimi rodoljubi, 36 K; Savinjska posojilnica v Žalcu, 30 K; Ana Majdič v Celju, 20 K; dr. Šlebing, Ljubljana, zbirka prijateljev, 14 K; po 10 K: gg. pl. Adamovič Gisela, Bacsuljak, pl. Adamovič Karol, grad Klessheim, Elsbacher Aneta, zbirka med rodoljubi v Laškem trgu, Ježovnik, Velenje, Ritter v. Haupt, Strassenegg, dr. Medved, Maribor, veleposestnik Ogrin, St. Ilj, Vošnjak Miha, Gorica, dr. Verstovšek, Maribor; 7 K 80 vin. gđč. Vranjekova, St. Ilj; 7 K: gđč. Hrašovec, zbirka med rodoljubi v Celju; po 6 K: Cimperman, Polzela, notar dr. Barle, Kozje; po 5 K: dr. Bratkovič, Slovenj Gradec, Goričar in Leskovšek, Celje, Gorjup, Trst, župnik Lasbacher, Bele Vode, trgovec Mikuš, Rečica na Paki, glavar Poigger, Slov. Gradec, gđč. Serajnikova, zbirka med rodoljubi v Konjicah, dr. Janek Sernek, Celje; 4 K: dr. Turner, Maribor; po 3 K: dr. Hrašovec Juro, Celje, kaplan Kodrič, župnik Lenart, oba Smartno pri Slov. Gradcu, Vošnjak Ptuj, dr. Vrečko, Celje, Schreiner, Maribor; po 2 K: Bizjak Anton, Smartno na Paki, župnik Fischer, Mozirje, dr. Hrašovec Š., Celje, dekan Hribnik, Braslovče, notar Jezovšek, Vransko, duh. svetnik Jurčič, Vuzenica, dr. Karba, Kamnik, dr. Kolšek, Laško, Koritnik, gđč. Kožuh za vstopnino, Šoštanj, dr. Lemež, Slov. Bistrica, Oset, Vransko, Pevec, Mozirje, dr. Pišuš, Maribor, dr. Pirnat, St. Ilj, dr. Podlesnik, Velenje, dr. Pregl, Vuzenica, dr. Rudolf, Konjice, Škrabl, Smartno na Paki, dr. Jos. Sernek, Celje, dr. Tičar,

Kranjska gora, Wutt, Celje, dr. Žerjav, Gorica; 2 K 40 vin. na odhodnici g. Kocuvana; po 1 K: prof. Jošt, Celje, Rotnik, Družmirje, vstopnina, Stermeck, Celje, penz. župnik Strašek, Slov. Gradec, Vedenik, St. Pavel pri Preboldu, Venedičič, Gradec. Čitalnica je torej prejela, oziroma darovala skupaj: 1058 K 98 vin.; od te svote se odbijejo stroški pri igri itd., v znesku 177 K 61 vin., tako, da znaša prispevek Čitalnice za božičnico: 881 K 37 vin. — II. zbirka Bralnega društva v Šoštanju: dar Šaleške posojilnice in štedilnice v Velenju, 20 K; gg. župnik Grobelšek, Gomilsko, v spomin svojemu blag. prijatelju, umrlemu dr. J. Vošnjaku, Ljudska posojilnica v Celju; 8 K 74 vin.; kaplan Koprivšek in Krošelj, Šoštanj; po 5 K: župnik Cilenšek, Poljčane, župnik Kolar, St. Ilj; po 3 K: župnik Cizej, Smartno pri Saleku, konz. svetnik Kavčič, Maribor, župnik Rožman, Zavodnje; po 2 K: župnik Jodl, St. Andraž, župnik Kolednik, Smartno na Paki, kaplan Musi, Smartno na Paki; 1 K 26 vin.; konz. svetnik Voh, Maribor; Strgar, Skale, zavitek blaga. Bralno društvo je torej prejelo, oziroma darovalo skupaj: 75 K; če prištejemo k temu znesku darilo Čitalnice v Šoštanju 881 K 37 vin., je glasom tega prvega izkaza nabranih doslej 956 K 37 vin. za slovensko božičnico v Šoštanju. — Ker moramo obdarovati do 400 otrok in se ima od te svote določiti primeren znesek kot fond za bodočo šolsko kuhinjo v prid naši pridni deci, prosimo prav iskreno, da vsi, ki se našim prošnjam še niso odzvali, prispevajo te dni, čeprav s skromnim darom, naši božičnici, saj jim bo ta plemeniti čin zvenel v sreih kot najlepši božični pozdrav!

Vransko. Pri plenarni seji dne 11. grudna se je sklenilo, napraviti okrajno cesto II. vrste od drž. ceste pri Bočaku do pošte pri Borštnarju; potem vsprejeti med okrajne ceste občinsko cesto v Braslovčah od trga do okrajne ceste pri Krancu v progi na kolodvor Polzela. Prikladi se bo pobiralo po 55%. Potrosilo se je za leto 1911 za gramoz 13.528 K, za orodje 138 K, za delavce 1789 K, za cestarje 2244 K, za objekte 1126 K, za ceste torej okroglo 18.826 K. Občine bodo pobirale sledeče doklade: Vransko, Jeronim, Gomilska in Grajska vas po 60%; Braslovče in Prekopa po 100%; Polzela 99%; St. Jur ob Taboru po 100%; Reka 120%.

Kokarje. Liberalno gospodarstvo. „Nar. List“ se je že pobahal, da je našel deželni odbor, ki je dal preiskati gospodarstvo občine Kokarje, vse v redu. Kakšen je ta red, lahko volilec kmečke občine najbolj posnamejo iz odloka štajerskega deželnega odbora. Ta se glasi doslovno: Štev. 48111 etc. Prepis. Županstvu v Kokarjih, okraj Gornji Grad. Na počlagi izida komisionalne preiskave z dne 7. septembra 1911 in vpoštevaje poročila z dne 14. oktobra 1911, štev. 1535 in z dne 30. oktobra 1911, štev. 1646, se županstvu to-le naznani: Formelno se je poslovanje občinskega in ubožnega sklada sicer našlo v redu in se ni našel nikak bistven primanjkljaj. Stvarno je pa pred vsem omeniti, da se je povodom omenjenega uradnega postopanja dognalo, da se po e. kr. poštno-hranilnem uradu na Dunaju izkazoma imovina občine Kokarje v znesku 1046 K 77 h ne strinja z vknjiženim stanjem občinske blagajne. Čeprav je deželni odbor z odlokom z dne 3. oktobra 1911, štev. 58.560, županstvu naročil, naj poda tozadevna pojasnila, se županstvo temu zaukazu do sedaj še ni oljzvalo. Pomanjkljiva je nadalje uprava občinskih dolgov. Tako se ni vknjižila kot prejemk valuta dne 1. jul. 1907 najetega posojila po 3500 K in se je to posojilo brez vknjižbe porabilo za pokritje starejših dolgov. Redno so pa vknjižene med izdatki postojanke, s katerim se je plačevalo obresti in odplačevalo najeto posojilo. Nadalje se mora karati, da se niso razna po županu v prejšnjih letih za občino najeta posojila v obliki menic spremenila v nižje obrestovan vknjiženi dolg, in se ni s potrebnim pritiskom poskrbelo, da bi se bila velikost dolga, ki je narastel vsled zgražbe šole v Gorici, pravočasno dognala, posebno še, ker je okrajni zastop, kakor razvidno iz rešitve okrajnega odbora z dne 9. svečana 1909, štev. 564, dovolil občini Kokarje najeti posojilo na vknjižbo. Z očiglednim dejstvom, da se povodom imenovane komisionalne preiskave ni zmožla napraviti popolna in neoporekljiva vknjižba celotnega stanja dolgov kokarske občine, je deželni odbor z odlokom z dne 3. oktobra 1911, štev. 58.560, naročil županstvu, naj predloži izkaz o stanju dolgov, kateremu nalogu se pa do sedaj še ni ustreglo. V občinski blagajniški knjigi iz leta 1910 zabeleženi prejemki občinskih doklad, so se na podlagi poizvedb izkazali kot istiniti. Nadalje se županstvu naznanja, da deželni odbor za sedaj še ne zahteva lastnega občinskega blagajnika, a le tako dolgo, dokler se bo izplačevalo samo potom poštne hranilnice; če bi se v tem oziru v bodoče kaj izpremenilo, mora občinski odbor iz svoje srede takoj postaviti občinskega blagajnika. Ker glasom navedenih opazk občinsko gospodarstvo ni neoporekljivo, in ker županstvo ni izvršilo raznih naročil glede naknadnega doprinasenja zahtevanih pojasnil, spozna deželni odbor v smislu določil zakona z dne 5. majnika 1882, štev. 25, dež. zak. list, da je za občinsko gospodarstvo odgovorni župan Franc Praznik dolžan, poravnati stroške v znesku 73 K 54 h, nastale povdom komisionalne preiskave dne 7. septembra 1911. Zato se županstvu z nova naroča, da izpolni nalog z dne 3. oktobra 1911, štev. 58.560, in sicer v 3 tednih, v nasprotnem slučaju bi se naložila županu redna globa 50 K v smislu zakona z dne 12. aprila 1. 1866, štev. 12, dež. zak. Kot vzorec, kako je napra-

viti izkaz stanja dolgov, je priložena tiskovina. — Građec, dne 8. grudna 1911. Štajerski deželni odbor. Attems Ir.

Iz gornjegrajskega okraja. Ne beremo od tam, kjer liberalci gospodarijo, nič kaj prida. Ti se drže svojih stolov, na katere so sedli, kakor cek kože. Kokarski župan Govek in njegov tajnik Knaflič, ki se Goveka vedno drži, kakor Hrvata torba, bi že pred letom dni morala iti v pokoj, pa glej, nove volitve sta hotela imeti in zopet sta pogorela. In pri okrajnem zastopu je isto. Rekurirali so eni, drugi, a pred nosom trških volitev so si pametni gornjegrajski liberalci iz boba izdri — da je za Gornjigrad 1 zastopnik — premalo. Od januarja do septembra so tuhtali, kako bi se obdržali vaje gornjegrajskega zastopa v rokah. In okrajno glavarstvo jim je šlo na roko. To je že preveč. Ali niso za reklamacije pri okrajnih volitvah odločeni roki? Sicer se pa nam zdi, da Gornjigrad brez okolice ni ravno tako petičen, da bi mogel za se zahtevati dva zastopnika. Pa še več! Mi v tem okraju imamo samo eno pravo trško občino in ta je Mozirje trg. Drugi trgi: Rečica, Ljubno, Gornjigrad niso prave trške občine. In zakaj naj tukaj odločujejo tržani, ko vendar izven trga bivajoči posestniki plačujejo več davka, kakor pa oni, ki stanujejo v trgu, kakor je to na Rečici in na Ljubnem! To nikakor ni pravično za kmete! Še več. Jože Praznik v Kokarjih je bil v imeniku med veleposestniki, Matija Jeraj in Franc Rakun, ki gotovo posamezno več davka plačujeta, kakor Jože Praznik, pa ne. Še več. Goričarjevo posestvo v Mozirju je vendar razdeljeno, kako je potem Anton Goričar volilec v veleposestvu? In dalje. Ljubenska posojilnica voli v veleindustrijo, moziška, rečiška in gornjegrajska pa ne. Kako to, gospod davčni upravitelj Krajne, ako ste Vi vpisovali davek, ki je odločilen za volitve? Po vsem tem se nam zdi, da so dosedaj izvršene volitve neveljavne in bi se morale cele okrajne volitve na novo razpisati, ter natančno preračunati davek za vsakega veleposestnika, trge, za kmečko občino in veleindustrijo. To naj blagovoli e. kr. okrajno glavarstvo dobro preštudirati in naši poslanci naj podregajo, da se zavoženi voz kmalu zapelje na pravi tir, da ne bomo tako dolgo tlačali v dolgovih, kateri uničujejo naše občinske blaginje radi doklad okrajnega zastopa. Ta je pa, kar si vsi zapomnimo, okrajni zastop gornjegrajski, in ne zadrečki in ne savinjski, ne „liberalni“ in ne „klerikalni“, temveč gospodarsko-kulturna ustanova, pristopna vsakemu davkoplačevalcu okrajnih doklad, ne pa ljudem, ki o pametnem gospodarstvu, o kulturi, o napredku, nimajo dosti v glavi. To so moje misli o razmerah v gornjegrajskem okraju. „Vsakemu svoje“, potem ne bo mogel nihče oporekati. Kdo pa ne bolje — široko mu polje!

V Čadramu obstoji od dne 1. januarja 1883, tedaj že celih 26 let, društvo za pozidanje farne cerkve, ki se je ustanovilo kot prvo te stroke v naši škofiji. Po pravilih društva je vsakokratni gospod župnik njegov predstojnik in njemu je prideljen odbor devetih mož, katere voli občni zbor vselej za 3 leta. Ko je društvo že 10 let obstajalo in nabiralo pri domačih in tujih dobrotnikih darove za novo cerkev in je gospod predstojnik imel za vsem zagotovljenih do 50.000 goldinarjev za stavbo nove cerkve, se je leta 1895 prosilo e. kr. namestništvo na podlagi predloženih načrtov za dovoljenje stavbe na lastnem zemljišču, ležečem med Čadramom in Oplotnico, ravno v sredini, in iz lastnega, oziroma društvenega premoženja. To potrebno dovoljenje se je po preči knezoškofijstvu tudi res doposlalo. A prišle so razne težave. Proti nameravani stavbi se je pritožila oplotniška občina. Ugovarjala je, da leži stavbišče neugodno in prečaleč od Oplotnice, potem da za stavbo ni potrebnih sredstev in bi moralo stavbeno društvo brez konkurenčnega odbora sezičati cerkev ter za vse čase skrbeti za njeno vzdrževanje, slednje da nameravana stavba ni potrebna, ker zadostuje pred malimi leti z velikimi stroški popravljena farna cerkev in je poleg nje še več podružnic, ki so za božjo službo, ter da novo cerkev želijo le župnik in nekateri farani. Potem, ko so bile premagane vse ovire, ki so jih stavili nasprotniki stavbe, se je od 1. 1895 do 1899 srečno dozidala nova cerkev, strogo po načrtih graškega arhitekta J. Pascherja. Zidalo se je tako vzorno, da je nova cerkev dne 18. oktobra 1899 pri kolavdaciji imenoval e. kr. nadinženir znamenito umetnino. V naslednjih letih je društveni odbor skrbel za poplajanje stavbenih dolgov in njegov predstojnik si je tik nove cerkve postavil novo župnišče za 22.000 K in novo gospodarsko poslopje za 12.000 kron. Za povzdigo lepote te krasne cerkve je bilo treba še znotraj lepega slikanja in zunaj primerne ograje radi neravnega stavbišča. Te potrebe so se spoznale hitro po dokončani stavbi, pa se niso mogele dolgo dovršiti zaradi pomankanja denarnih sredstev. Leta 1907 je dobil društveni predstojnik od mil. gospoda knezoškofa Mihaela pokrovitelja, obljubo za 3000 K kot prispevek za nameravano slikarsko delo. Nato se je najel znani cerkveni slikar Matija Bračička starejši iz Kranja za to delo in ta je leta 1908 poslikal presbiterij, leta 1909 večji del sredine cerkve, leta 1910 pa še zadnji del ter je vse delo stalo nad 11.000 K. Za ograjo so se več let pripravljala cementne kvadre in se je iz njih proti jugu in zahodu napravila lepa škarpna in obok na traverso, zgoraj pa je to leto napravil celjski ključavničar gospod J. Rebek prav lepo železno ograjo za 4000 K. Vse

to delo stane 20.000 K. Dne 17. t. m. popoldne po litanih se je sklical zopet kar v cerkvi občni zbor. Udeležilo se ga je 200 od 2430 udov, katere šteje to društvo. Društveni predstojnik je pričujočim razložil vsa dela in je povdarjal, da mora njega in tudi vse verne farane veseliti, da imamo zdaj tako lepo cerkev, kakoršne na kmetih skoro nikjer ne najdemo. Mnogi so že rekli, da bi sodila tudi za Dunaj. Najlepši njen kras so slikana okna in cerkvena slikarija, in zato se imamo v prvi vrsti zahvaliti mil. gospodu knezoškofu. Vendar veselje ni navadno brez žalosti in žalostno je za naše društvo, da smo za našo krasno, harmonično, melodično, ubrano zvonenje šestih zvonov od leta 1898 še dolžni 8.000 K in se je samih obresti že plačalo 5000 K. Društvo mora tedaj še obstojati, dokler se vsi dolgovi ne poplačajo. V nedeljo se je zato izvolil za tri leta ta-le društveni odbor: Franc Golčer v Čadramu, Rok Golenač v Brezji, Janez Kmetec in Jožef Rakovnik v Malahorini, Jožef Kruhar v Markočiču, Anton Leskovar, po domače Korošec, in Jožef Obenke v Oplotnici, Sim. Kvar mlajši v Koritnu in Franc Oblonšek v Zlogonigori. Na svidenje po treh srečnih letih!

Primorsko.

Zmaga S. L. S. Dne 20. t. m. so se vršile v Gorici volitve v okrajni šolski svet goriške okolice. Izmed okrog 300 volilnih upravičencev jih je prišlo volit 275. Zmagala je lista S. L. S. in je izvoljenih vseh osem kandidatov naše stranke. Dobili so od 153—141 glasov. Liberalci, ki so bili zmage v tej korporaciji, v kateri so dosedaj vedno neomejeno gospodovali, popolnoma sigurni, so pa združili na svoje kandidate 125—131 glasov. Propali so vsi njeni kandidati, med njimi tudi Anton Klančič, ki je svojčas k liberalcem uskočil. Liberalci so silno poparjeni. Komandi liberalnega učiteljstva v goriški okolici je s te strani odklenkalo.

Vojska med Italijo in Turčijo.

Francoski aviatiki v turški armadi.

Na dunajsko poslaništvo je došla vest, da so prišli francoski aviatiki, ki hočejo stopiti v turško službo, s svojimi eroplani v Tunis in hočejo priti čez mejo v Tripolitanijo. Italija je proti temu protestirala. Zdaj še ne vedo, če bo Francija dopustila, da bodo francoski aviatiki šli preko meje k turškim četam (!).

Turki odstopili Angležem luko Solum.

Turčija je odstopila Angležem luko Solum, ki leži zahodno od Cirenajke. Odstop je sultan izvedel tako, da je odstopil solumsko zemljo Egiptu. Poučeni krogi sočijo, da zgrade Angleži tu trdnjavo.

Z odstopom pristanišča Solum ob egipčanski meji se bavijo vsi svetovni listi. Anglija dobi s tem važno pristanišče za svojo mornarico, vsled česar postane italijansko pristanišče v Tobruku skoraj popolnoma brez vrednosti. Situacija je zaradi tega zelo zanimiva, ker bo imela Anglija pri mirovnih pogajanjih zelo važno besedo.

Italijani v Turčiji.

Veliko Lahov, ki žive že dolgo vrsto let v Turčiji, je prosilo, naj se jim podeli turško državljanstvo. Gre se za laške železniške uradnike, ki bi radi zopet kmalu delali službo, a turška vlada izjavlja, da reši njih prošnje še-le, ko bo končana italijansko-turška vojska.

Narodno gospodarstvo.

Pozor na vžigalice! Prebršani agentje so v zadnjem času začeli usiljevati in razširjevati po Slovenskem užigalice z napisom „Lepa naša domovina.“ Napis ima prozorni namen, spraviti slovensko občinstvo v zmoto, kakor da bi bile te vžigalice kako narodno blago. V resnici pa izdaja te vžigalice tuje podjetje, ki hoče po narodno firmo izkoriščati slovensko narodno zavednost za svoj lastni dobiček. Opozarjamo torej vse občinstvo, zlasti pa vse trgovce, da prodajajo in zahtevajo vžigalice v korist obmejnim Slovincem, ki so pristne le, ako imajo ta napis. Po nekaterih trgovinah se vžigalice „Slovenske Straže“ nalašč prikrivajo. Naši somišljeniki in somišljenice, zahtevajte jih povsod in kupujte pri onih trgovcih, ki Vam s temi vžigalicami postrežejo. Z malo vstrajnostjo boste v vsakem kraju dobili takega trgovca. Trgovce pa v njih lastnem interesu še opozarjamo, naj svojim trgovskim pomočnikom naroče, da pri prodaji naših vžigalic ne delajo sitnosti, in da si oni trgovci, pri katerih naše stranke kupujejo, a vžigalice „V korist obmejnim Slovincem“ še nimajo, te vžigalice takoj naroče. Naročila sprejema C. Menardi v Ljubljani. Vsak naš somišljenik in pa vsaka naša somišljenica, ki to bere, naj to pove bližnjemu trgovcu!

Zima je najboljši orač. Obžalovati je treba le kmeta, ki radi deževja ni mogel pozno v jeseni preorati vseh svojih njiv. Zato si zelo želi suhe pozne jeseni; če je tudi več grud, zimski mraz jih že razprši. Če se na primer težka ilovnata zemlja še enkrat pred pričetkom zime preorje, se potem spomladi

veliko lažje in boljše poseje. Zadostuje, da se potem na takih njivah spomladi povleče setev samo z brano. Globoko orati! Globoko orje se naj le z veliko previdnostjo — kajti upoštevati ni samo spodnje zemeljske plasti, ampak tudi to, če se bode izhajalo z gnojenjem. Kdor ima v spodnji zemeljski plasti težko ilovico, gramoz itd., naj ne orje pregloboko, ali vsaj previdno. Če pa sestoji spodnja zemeljska plast iz take zemlje, katere bi, pomešana z zgornjo, njivo le zboljšala, potem je treba globlje orati. Da bi pa žetev ne bila slabša, je dobro, pomešati hlevski gnoj s Tomažovo žlindro, kajti hlevski gnoj ni v stanu, da bi nadomestil fosforjeve kisline, katere takšna-le zemlja nima v obilici. Znižanje brazd da vsakovrstnim rastlinam trdnjšo podlago, kar je posebne važnosti pri rastlinah z globokimi koreninami.

Jajca v svetovni trgovini. Veliko se dandanes govori in piše o vrednosti živinoreje, a pri tem se redno pozabi na glavnega nositelja našega izvoza, na — kokoš. In vendar tvori ravno kokoš razun sladkorja, lesa in žita naš najvažnejši izvoz, kajti postojanka „jajca“ stoji že kar na četrtem mestu našega trgovskega prometa v vrednosti 116 milijonov kron na leto. Jajce je dandanašnji medsvetovne trgovinske važnosti, je predmet v trgovini, po katerem se vedno povprašuje. V Anglijo se je uvozilo leta 1907 za 180 milijonov, v Nemčijo za 197 milijonov, v Švice za 17 milijonov kron jajc, izvažalo se je iz Rusije jajc za 215 milijonov. V Avstriji narašča izvoz jajc leto za leto. Največ jajc se porabi na Angleškem in najmanj na Švedskem.

Književnost in umetnost.

„Mentor.“ IV. letnik. Zvezek 3. — Vsebina: Iveri. Ksaver Meško. — Življenja na domačem žeravcu. Prof. Pengov. — Božični soneti. J. Lovrenčič. — Paberk i kemije. Prof. Pengov. Konec. — Moj prvi srnjak in še marsikaj. Lovske slike. F. K. Steržaj. — Hasanaginica kot drama. Prof. Dolenc. — Besedni homunkulus. Dr. Breznik. — Navod za šahovo igro. Andrej Uršič. Dalje. — Drobiž.

„Zora.“ Letnik XVIII. Zvezek 2. — Vsebina: Nekoliko misli o znanstvenem študiju. Fr. Trdan. — O delavskih učnih kurzih. Anton Torkar. — Par misli k naši visokošolski organizaciji. I. H-r. — Ljudski oder. Cand. iur. St. M. — Nekaj socialnih vprašanj. M. Zavaždal. Dalje. — Upravičenost ženskega gibanja. Fr. W. Foerster. — Glasnik: „Danica.“ — „Zlarija.“ — Slovensko katoliško akademsko društvo „Dan“ v Pragi. — Poročilo zapisničarja o zborovanju katoliških narodnih abiturijentov v Domžalah dne 27. avgusta. — Cetrto zborovanje nemških vseučiliških profesorjev. — Visokošolsko dijaštvo: Odbor podružnice Slovenske dijaške zveze za Primorje. — † Karol Purič. — Kako je sodil Luter o svojem nauku. — Listek. — „Prvi Cveti“, leposlovna priloga.

Razgled po svetu.

Toselli se zopet zaročila. Iz Florence brzojavljajo, da se je bivša bavarska princesa Mme. Toselli zopet zaročila.

Samoumor lepe Turkinje. Iz Berolina poročajo: Žena nekega tukajšnjega turškega trgovca, zelo znana 24letna krasotica se je dne 17. t. m. pred zrcalom ustrelila s revolverjem v sence, takoj ko je dobila z Dunaja neko brzojavko.

Zločin v avtomobilu. Na veliki glavni cesti, ki vodi iz Ženeve v Pariz, se je zgodil prejšnji teden doslej še nerazjasnjen zločin. Med Montreuaumem in Melunom je slišal cestar dvoje strelav. Tekel je v smeri proti streljanju in je zapazil v daljavi avtomobilista, ki je skušal vreči iz avtomobila nekega moža. Avtomobilist je planil v voz in odpeljal z največjo naglico proti Melunu, vendar pa je cestar še lahko zagledal avtomobilovo številko. Številka je bila 701 S 2. Ob cesti je našel cestar moža, ki je bil 2-krat ustreljen iz revolverja v glavo. Smrtno-nevarno ranjenega neznanca so prenesli v cestarjevo hišo, kjer je v tujem jeziku zašepetal par besed in potem izdihnil. Pri sebi je imel 450 frankov v bankovcih in notico „H. S. G. 3 Milton“, kar je najbrž poštni naslov za Pariz; drugače pa ni imel ničesar, po čemer bi dognali njegovo identiteto. Na zločinčev avtomobil so takoj napravili telegrafičen lov, a niso še imeli vspeha. Dognalo so le toliko, da sta oba moža zajutrkovala v Melunu in sta bila najbrž Italijana. Morilca bodo dobili tem težje, ker avtomobilova številka ni bila prava. Avtomobil, ki ima res številko 701 S 2, je last melunškega trgovca s kolesi, ki ni v nikaki zvezi z zločinci.

Iz velikomestnega močvirja. V Građcu so dne 2. t. m. prijeli radi beračenja dvanaestletno rejenko Katarino in štiriletno hčerko vdove Amalije Knöbl. Kakor se poizveče dognalo, sta morala uboga otročiča na povelje matere in njenega prileženca vsak dan po mestu beračiti, ali ju je pa brezvestna dvojica vzela seboj, odkoder so se v čkrat še-le proti polnoči vrnili. Če otroka nista zadosti naberala, sta bila na surov način tepena, in sta morala čestokrat prenočiti pri usmiljenih sosedih. Brezvestna dvojica se nahaja v najboljši starosti, je zdrava in popolnoma sposobna za delo. Zopet vzgled velikomestne moralne propadlosti! Nemškemu Schulvereinu in pa zloglasni Südmartki se pač nudi najlepša prilika, da tukaj vzgojevalno in pa gmotno poseže vmes, a našo deo naj pa nam prepusti!

Delavnica za popravila

Dobro! Po ceni!

Točna postrežba!

Velika zaloga ur, dragoceno-
stih, srebrnine in optičnih
stvari po vsaki ceni.

Isti za čarokel ilustr. cenik zastoj
Grasofono od 20 do 200 K.

Niklasta remont-ura K 8-50
Pristna srebrna ura 7-
Original omega ura 18-
Kuhinjska ura 4-
Budiljka, niklasta 3-
Poročni prstani 2-
Srebrne verižice 2-
— Večletna jamstva

Nasl. Dietinger
Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

Maribor, Gosposka ulica 28.

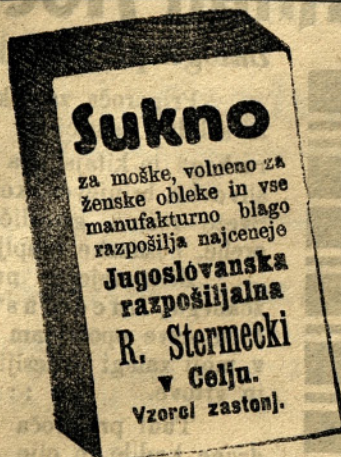
Kapljem zlatulce in srebra.

Trgovci!

Sveža jajca kupujem
vedno po najvišji ceni.
Ponudbe na:

Anton Prah,
Dunaj IV, Schönbrun-
nerstrasse 7.

Na željo pošiljam refer.
Dopisuje se lahko slovensko.

Dobro rodbinsko kavo

priredi že mali dodatek „pravega“ Francka: s
kavnim mlinčkom iz tovarne Zagreb. Le vsled svo-
je nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kako-
vosti našel je pravi Franck toli priljubljen
sprejem v slehernem gospodinjstvu.

**LEKAR-
NARJA A. THIERRY-A-BALSAM**

edino pristno z zeleno usmiljeno sestro kot varst. znamko. Oblastno varovan.

Vsako ponarejenj, posnemanje in prodaja kakšnega drugega
balsama s podobnimi znamkami se sodnijsko preganja in
strogo kaznuje. — Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih
na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kataru, pri
bolečinah v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri in-
fluciji, pri želodčnih boleznih, pri vnetju jeter in vranice,
pri slabem teku in slabi prebavi, pri zaprtju, pri zobobolu
in ustnih boleznih, pri trganju po udih, pri opoklinah in
in izpuščajih itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stekl. K 5-60.

Lekarnarja A. Thierry-a
samo pristno
centifolijsko mazilo

je zanesljivo in nagotovejšega učinka
pri ranah, oteklinah, poškodbah, vnet-
jih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi
iz telesa in radi tega dostikrat na pravi
operaciji nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih
ranah i. t. d. 2 dozi staneta 8-60 K.

Naroči se: Lekarna k angelju varihu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri ROGATCU.
Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Veletrgovina s špecerijo in 479

z deželnimi pridelki

Anton Kolenc Celje

Glavna zaloga: Graška cesta 22 Podružnica: Novi dom.

Prazen izgovor, da se mora blago iskati
pri tujcih, ki vam nudi domača zgoraj imenovana
veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano
zalogo z vedno svežim blagom, tako, da zamore proti
vsaki konkurenci popolnoma ustreči zahtevam cenj. g.
trgovcev in prosim za mnogobrojen obisk, o čemur se
lahko vsakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim
poizkusom.

Velečastitim gospodom duhovnikom ponudim vo-
ščene, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo
za cerkve.

Kupujem tudi deželne in druge pridelke, kakor
oves, rž, pšenico, divji kostanj, želod, suhe gobe, med
v satovju, fižol, seno, orehe, krompir, malinsno štopo,
smrekove storže, vsakovrstno sadje, sveže in suho,
vinski kamen, itd. itd. sploh vse deželne pridelke po
najvišjih dnevnih cenah, nadalje kupujem vsakovrstne
vreče, ter petrolejske in oljate sode.

Imam tudi v zalogi rižvevo moko in otrobo za
krmilo živine v ceni od 9 do 15 Kron 100 kg pri
odjemu celega vagona ter „Lukulus“ za pisanje svinj.

Edina štaj. narodna steklarska trgovina

448 na debelo in na drobno

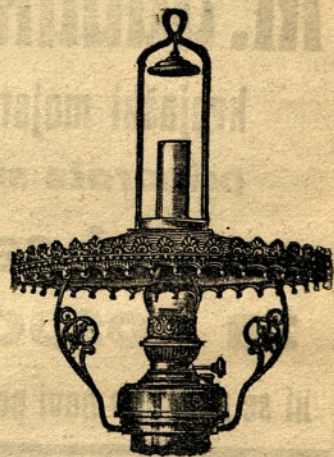
Franc Strupi : Celje

Graška cesta

priprave po najnižjih cenah svoje bogate zaloge steklene in porcelanaste
posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzeto vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

Na voljo imamo tudi vse potrebščine.

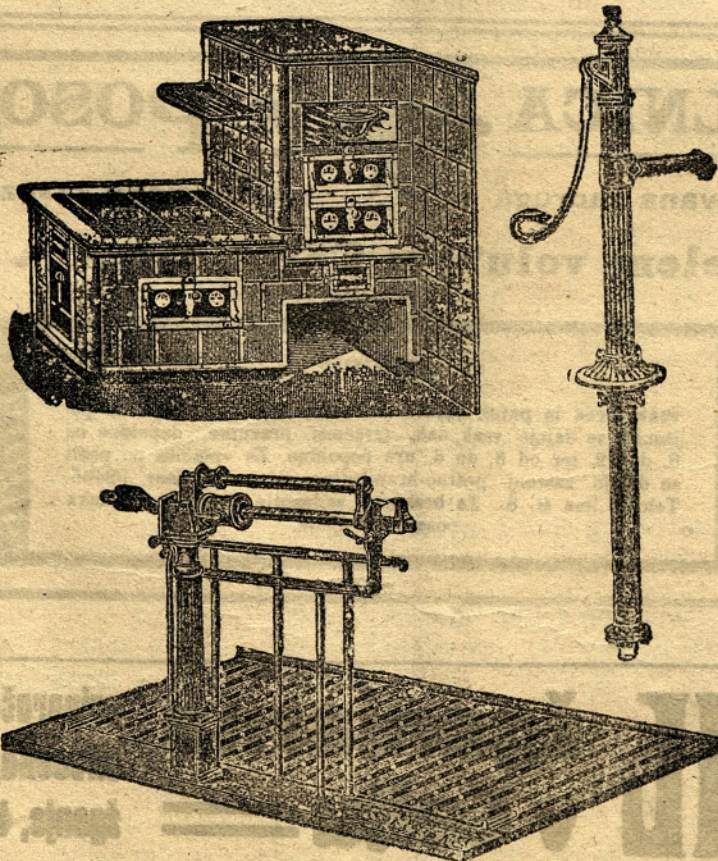

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast.
koncesionirani vodovodni instalater

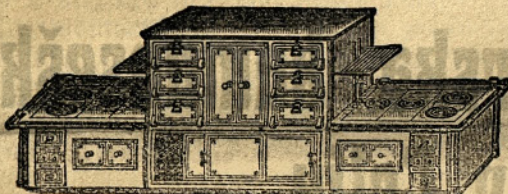
Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča združam, občinam, korporacijam in za-
sebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne,
kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tu-
di vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove
itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike,
gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov
iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izde-
lujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brücken-
wagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popra-
vilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa
v moje stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno
in solidno, vse po zmernih cenah.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Gorjuje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa,
emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele,
restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s
plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki
trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj
„Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki
naj se vračajo. Ceniki zastoj. 194

Najnovejša in najcenejša trgovina z modnim in
manufakturnim blagom, platnom, suknom in perilom
ter raznovrstnimi pleteninami in krojaškimi potrebšč.

J. N. Šoštaric :: Maribor

„Pri angelju“.

Glavni trg 19. Glavni trg 19.

Električno razsvetljavo

za cerkev, župnišče, gostilno, trgovino ali druga po-
stoplja da mali motor (1½Ph) z dinamo na skupni že-
lji plošči. Postavi se lahko povsod brez vsake kon-
cesije. Gori lahko 20 do 30 električnih žarnic po 16
sveč. Ena luč stane na uro pol vinarja. Ker se po-
stavi večji motor, se cela skoraj nova naprava pro-
da za 950 K. Kje, pove upravništvo „Straže.“

Zahvala.

Č. gg. duhovnikom, vsem dragim prijateljem in znancem izreka za spremstvo naše ljube

Pavline

k zadnjemu počitku najsrčnejšo zahvalo.

Reka-Hoče, dne 20. dec. 1911.

Obitelj Mejovšek-ova.

Ne pozabite

Volno, sukno (štoffe), cajge, modno perilno blago, preproge, odeje, koce, platno in vse manufakturno blago kupite najbolje in najceneje v domači trgovini

M. E. Šepec,
Maribor.

Grajski trg. 1086a. Burgplatz.

Prepričajte se!

Ne zamenjajte!

Vosek, med v satovju, želod, suhe gobe, divji in pravi kostanj, vinski kamen, suhe češplje, suhe hruške, orehe, sploh vse deželne pridelke kupi

Anton Kolenc v Celju,

vsako množino. Kdor kaj ima, naj ponudi.

M. Sabukošek

krojaški mojster v Celju

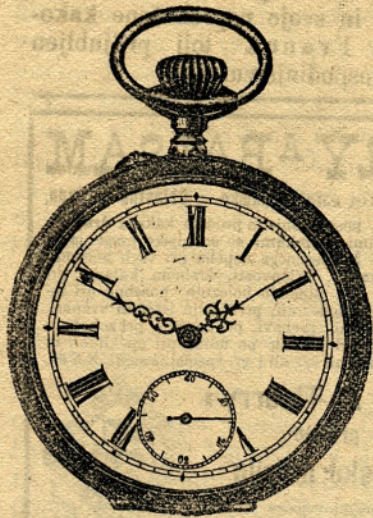
priporoča svoj

**modni salon
za gospode,**

ki se nahaja v novi posojilnični hiši na Ringu.

Slovenci pozor!

Tehtnice (vage) za mošt, vino, žganje, mleko i. t. d. prave klosterneburške v velikem izboru. Posebno priporočam nove slovenske plošče za gramofon, v katerih imam sedaj posebno veliko izbiro.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

**Urar, očalar in
zlatar**

Franjo Bureš Maribor

Tegethofova cesta št. 39.

Zahtevajte list Straža!

Harmonij, velik, lep, firma Maier-Fulda, amer. sistem: tenlos Orgel, 2 manuala, vsak po 5 oktav, pedal 2 oktava in 3 glasi, primeren za kakšno kapelo ali salon, s 15 registri, karakteristične spremene od najfinjšega pp do veličastnega fff, še skoraj nov, popolnoma chrnjen, brez vsakega pogoška, se proda. Vprašanja se naj naslovijo na upravnistvo tega lista.

192

Trgovina špecerijskega blaga Milan Hočevar Celje

Zaloga pražene kave „Au Mikado“.

Priporoča za tekoči čas pod zagotovitvijo točne in solidne postrežbe:

ruskega in kitajskega čaja, pristnega jamajka ruma, slivovke, brinjevca, konjaka in raznovrstnih likerjev. Sveže rozine, grozdice, civebe, mandelne, lešnike, orehe, bosanske češplje, strdi itd.

Zivnorejcem nudim za pitanje svinj dobro znanega „Lucculus“, mastina in klajno apno. Ob času setve opozarjam p. t. kmetovalce, da se dobri v moji zalogi zanesljiva, kaljiva semena za polja in vrtove.

Tudi priporoča raznovrstne voščene, sveče in druge kadilo in olje.

Na debelo!

Veletrgovina s papirjem.

Na drobno!

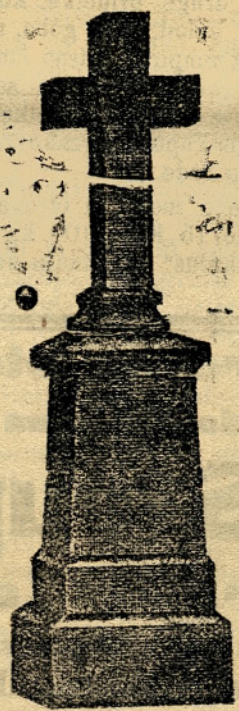
Goričar & Leskovšek

Celje : Graška ulica šte. 7.

Zvezna trgovina (Goričar & Leskovšek)

Celje, Rotovška ulica šte. 2.

Tovarniška zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih in risalnih potrebščin. Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade.

Prva južno-štajerska kamnoseška družba v Celju.

Žaga, bruvi in struže s strojnim obratom. :: Žavod za graviranje črk. :: Izvračuje nagrobne spomenike in vsa monumentalna in stavbena dela iz tu- in inozemskega materijala. :: Plošče za pohištvo iz raznobarnega marmorja. :: Velika zaloga izgotovljenih nagrobnih spomenikov. :: Najnižje cene. :: Kulantni plačilni pogoji. :: Naročila se izvršujejo točno. :: Ceniki in stroškovni preračuni brezplačno.

Brzojavke: **Kamnoseška družba :: Celje.**

LJUDSKA HRANILNICA in POSOJILNICA V CELJU

registrovana zadruga

z neomejeno zavezo

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta št. 9, I. nadstropje

obrestuje

brasilne vloge po 4 1/2%, brez odbitka rentnega davka. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo. Daje vložnikom na dom brezplačno hranilne nabiralnice. Sprejema po sejemem sklepu vloge na tekoči račun in jih obrestuje od dne vložitve do dne vzdiga.

uraduje

vsak terek in petek depozita. Prošnje se sprejemajo in posauda se dajejo vsak dan, izveniši praznike, depozita od 8. do 12. ter od 8. do 6. ure popoldne. Za vplačila po pošti se dajejo zastoj poštno-brasilnične pološnice, šte. 92485. Telefon ima št. 8. Za brzojave zadestuje nastov: Ljudska posojilnica Celje.

posejuje

na zemljišča po 5%, do 8 1/2%, z amortizacijo ali brez nje, na zastavo vrednostnih listin in na osebni kredit pod zavarovanjem. Konvertirajo vnapilne oblige pri drugih zavodih in interjuje svoja članom njih lastno. Posojila in hranila se vkrasno dala brezplačno, stroška plača le toliko.

ROBERT DIEHL

**žganiarna
v Celju**

priporoča svojo doma žgano
slivovko, trpinovec, vinsko
žganje, brinjevec kakor tudi

**štajerski
konjak**